

Gyvybės draudimo UAB “BONUM PUBLICUM”

Gyvybės kaupiamojo draudimo išgyvenimo atvejui taisyklės Nr.006

*Nauja redakcija galiojanti nuo 2005 m. vasario mėn. 10. d.
su 2005 m. rugsėjo mėn. 01 d. pakeitimais
(2007 m. spalio mėn. 08 d. Priedo Nr. 3 ir Priedo Nr. 4 redakcija)*

1. Bendroji dalis

1.1. Gyvybės draudimo UAB “BONUM PUBLICUM”, toliau vadinama Draudiku, remdamasi šiomis taisyklėmis, sudaro su Draudėjais Gyvybės kaupiamojo draudimo išgyvenimo atvejui sutartis.

1.2. Draudėju gali būti fizinis asmuo nuo 18 metų arba juridinis asmuo. Draudėjas yra asmuo, kuris kreipėsi į Draudiką dėl draudimo sutarties sudarymo ar kuriam Draudikas pasiūlė sudaryti draudimo sutartį, arba kuris sudarė Gyvybės kaupiamojo draudimo sutartį ir įsipareigojo laiku mokėti draudimo sutartyje nustatytas draudimo įmokas.

1.3. Apdraustasis yra draudimo sutartyje Draudėjo nurodytas fizinis asmuo, kurio gyvenime atsitikus draudimui įvykiui Draudikas privalo mokėti šiose taisyklėse numatytą draudimo išmoką.

1.4. Naudos gavėjas yra draudimo sutartyje nurodytas asmuo arba draudėjo, o draudimo sutartyje nustatytais atvejais ir apdraustojo paskirtas asmuo, turintis teisę gauti draudimo išmoką.

1.5. Pagal šias taisykles papildomai nuo nelaimingų atsitikimų gali būti apdrausti Apdraustojo arba Draudėjo vaikai, įvaikiai arba vaikaičiai.

Naudos gavėjo paskyrimas ir pakeitimas

1.6. Draudėjas turi teisę paskirti vieną ar keletą Naudos gavėjų, kurie įvykus draudimui įvykiui, įgyja teisę gauti draudimo išmoką ar jos dalį. Apie paskirtą Naudos gavėją Draudėjas raštu privalo pranešti Draudikui. Jei Apdraustajam nėra suėję 18 metų, jis yra pripažintas neveiksnium ar jo veiksnumas yra apribotas, Draudėjas neturi teisės skirti Naudos gavėjo, išskyrus atvejus, kai yra visos šios sąlygos:

1.6.1. Apdraustajam nėra suėję 18 metų;

1.6.2. skiriamas Naudos gavėjas yra apdraustojo artimasis giminaitis;

1.6.3. Naudos gavėjas skiriamas Apdraustojo(-ųjų) išgyvenimo iki draudimo sutartyje nustatyto termino pabaigos atvejui.

1.7. Draudėjas turi teisę paskirti neatšaukiamą Naudos gavėją. Draudėjas taip pat privalo raštu pranešti asmeniui apie jo paskyrimą neatšaukiamu Naudos gavėju.

1.8. Skiriant Naudos gavėją, kuris nėra Apdraustasis, būtinas Apdraustojo raštiškas sutikimas, išskyrus kai yra visos 1.6.1 – 1.6.3 punktuose nurodytos sąlygos.

1.9. Jei Draudėjas paskyrė keletą Naudos gavėjų, nenurodydamas, kokią draudimo išmokos dalį turi teisę gauti kiekvienas iš jų, įvykus draudimui įvykiui Naudos gavėjai turi lygias teises į draudimo išmoką.

1.10. Draudėjas turi teisę pakeisti ar atšaukti Naudos gavėją, raštu apie tai pranešęs Draudikui. Naudos gavėją pakeičiant kitu Naudos gavėju, kuris nėra Apdraustasis, būtinas Apdraustojo raštiškas sutikimas, išskyrus atvejus, kai yra visos 1.6.1 – 1.6.3 punktuose nurodytos sąlygos.

1.11. Neatšaukiamas Naudos gavėjas gali būti pakeistas ar atšauktas tik esant jo raštiškam sutikimui.

1.12. Naudos gavėjas laikomas paskirtu, pakeistu ar atšauktu Draudikui iki draudiminio įvykio gavus Draudėjo pranešimą raštu apie Naudos gavėjo paskyrimą, pakeitimą ar atšaukimą ir įvykdžius šiu taisyklių 1.8, 1.10, 1.11 punktuose nurodytas sąlygas.

1.13. Jeigu Draudėjas testamente nurodė, kaip po jo mirties paveldimos draudimo išmokos, šis Draudėjo nurodymas prilyginamas Naudos gavėjo paskyrimui ar pakeitimui tik tuo atveju, jei apie tai Draudikui yra raštu pranešęs Draudėjas ar po Draudėjo mirties jo įpėdiniai ir yra įvykdytos šių taisyklių 1.8, 1.10, 1.11 punktuose nurodytas sąlygas.

1.14. Apdraustasis, kuriam yra suėję 18 metų, jis nėra pripažintas neveiksniu ar jo veiksnumas nėra apribotas, Draudėjui raštu sutikus, turi teisę pakeisti ar atšaukti Naudos gavėją, paskirtą gauti draudimo išmoką. Apie Naudos gavėjo pakeitimą ar atšaukimą Apdraustasis Draudikui privalo pranešti raštu.

1.15. Jeigu Naudos gavėjas paskirtas, pakeistas ar atšauktas nesilaikant šiose taisyklėse ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų nuostatų, Naudos gavėjo paskyrimas, pakeitimas ar atšaukimas negalioja, išskyrus Naudos gavėjo, kuris nėra neatšaukiamas, atšaukimo atvejį, nurodytą Civilinio kodekso 6.191 straipsnio 4 dalyje.

1.16. Įvykus draudimui įvykiui, teisę į draudimo išmoką įgyja Naudos gavėjas, paskirtas tik šiose taisyklėse ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

2. Draudimo objektas

2.1. Draudimo objektas yra turtinis interesas, susijęs su Apdraustojo gyvybe ir kapitalo kaupimu.

2.2. Papildomi draudimo objektai gali būti:

2.2.1. turtinis interesas, susijęs su Apdraustojo mirtimi dėl nelaimingų atsitikimų;

2.2.2. turtinis interesas, susijęs su Apdraustojo ir/arba apdrausto vaiko kūno sužalojimu ir sveikatos sutrikimu dėl nelaimingų atsitikimų, išvardintų šių taisyklių priede Nr.3 (toliau vadinama – invalidumas);

2.2.3. turtinis interesas, susijęs su Apdraustojo ir/arba apdrausto vaiko kūno sužalojimu ir sveikatos sutrikimu dėl nelaimingų atsitikimų, išvardintų šių taisyklių priede Nr.4 (toliau vadinama – visos traumos);

3. Draudiminiai įvykiai

3.1. Draudiminiu įvykiu yra:

3.1.1. draudimo sutarties termino pabaiga, jei Apdraustasis iki jos išgyvena;

3.1.2. Apdraustojo mirtis draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant), išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 5 punkte.

Jei teismas Apdraustąjį paskelbia mirusiu, tai laikoma draudiminiu įvykiu, jei Apdraustojo dingimo bei spėjamo žuvimo diena yra draudimo apsaugos galiojimo laikotarpyje. Jei teismas pripažįsta Apdraustąjį nežinia kur esančiu, tai nelaikoma draudiminiu įvykiu.

3.2. Draudėjui pasirinkus draudimą mirties dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, papildomas draudiminis įvykis, išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose, yra Apdraustojo mirtis dėl nelaimingo atsitikimo draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant).

Jei per vienerius metus nuo draudimo apsaugos galiojimo metu įvykusio nelaimingo atsitikimo dienos dėl jo padarinių Apdraustasis miršta (išskyrus atvejus, numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose), tai laikoma draudiminiu įvykiu.

3.3. Draudėjui pasirinkus draudimą invalidumo dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, papildomas draudiminis įvykis, išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose, yra Apdraustojo ir/arba apdrausto vaiko invalidumas (įvykiai numatyti šių taisyklių priede Nr.3) dėl nelaimingo atsitikimo draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant). Invalidumo laipsnis nustatomas vadovaujantis “Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų netekus organų arba nepagydomai netekus jų funkcijų, apskaičiavimo lentele” (šių taisyklių priedas Nr.3).

Jei per vienerius metus nuo draudimo apsaugos galiojimo metu įvykusio nelaimingo atsitikimo dienos Apdraustajam nustatomi to nelaimingo atsitikimo metu patirtų sužeidimų padariniai, numatyti šių taisyklių priede Nr.3 (išskyrus atvejus, numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose), tai laikoma draudiminiu įvykiu.

3.4. Draudėjui pasirinkus draudimą visų traumų dėl nelaimingų atsitikimų atvejui, papildomas draudiminis įvykis, išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose, yra Apdraustojo ir/ arba apdrausto vaiko trauma (įvykiai numatyti šių taisyklių priede Nr.4) dėl nelaimingo atsitikimo, įvykusio draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant). Sveikatos pakenkimas nustatomas vadovaujantis

“Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų, pakenkus Apdraustojo sveikatai, apskaičiavimo lentelė” (šių taisyklių priedas Nr.4).

Jei per vienerius metus nuo draudimo apsaugos galiojimo metu įvykusio nelaimingo atsitikimo dienos Apdraustajam nustatomi to nelaimingo atsitikimo metu patirtų sužeidimų padariniai, numatyti šių taisyklių priede Nr.4 (išskyrus atvejus, numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose), tai laikoma draudiminiu įvykiu.

3.5. Nelaimingu atsitikimu yra laikomas Apdraustojo atsitiktinis, ūminis apsinuodijimas ar staigus įvykis, kurio metu prieš Apdraustojo valią veikianti jo kūną fizinė jėga (smūgis, terminis, nuodingųjų dujų ar kitas fizinis poveikis), pakenkia Apdraustojo sveikatai arba tampa jo mirties priežastimi.

Atsitiktinis kūno sužalojimas ir pakenkimas sveikatai, susijęs su gydytojų veiksmais operacijos ar kitų medicininių manipuliacijų bei procedūrų metu, bei jų komplikacijos yra draudiminis įvykis tik tuo atveju, jeigu jos buvo atliktos dėl kito buvusio draudiminio įvykio (nelaimingo atsitikimo, įvykusio per draudimo laikotarpį (draudimo apsaugai galiojant)).

3.6. Draudiminio įvykio atveju Draudikas privalo mokėti šiose taisyklėse nustatytą draudimo išmoką.

3.7. Įvykiai laikomi draudiminiais, jeigu jie įvyko draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant) ir yra patvirtinti oficialiais dokumentais.

4. Nedraudiminiai įvykiai

4.1. Nedraudiminiais įvykiais, kuriems atsitikus Draudikas nemoka papildomo draudimo išmokų dėl mirties, invalidumo ir traumos, yra:

4.1.1. lūžimai, išnirimai, trūkimai, plyšimai, organų ar jų funkcijų netekimas dėl įgimtų trūkumų arba ligų; traumų (apsinuodijimų) padarinių padidėjimas dėl ligų (cukrinio diabeto ir kitų) sukeltų komplikacijų; traumos, įvykusios ligų (epilepsijos ir kitų) sukeltų priepuolių metu; psichikos traumos, dėl jų išsivysčiusios ar paūmėjusios ligos; reaktyvinė būseną;

4.1.2. Apdraustojo mirtis, invalidumas ar trauma, susijusi su Apdraustojo dalyvavimu muštynėse, ir pripažinus Apdraustąjį, Draudėją ar Naudos gavėją šių muštynių iniciatoriumi be būtinosios ginties fakto arba pripažinus Draudėją ar Naudos gavėją kaltu dėl Apdraustojo sužalojimo;

4.1.3. Apdraustojo mirtis, invalidumas ar trauma, susijusi su Apdraustojo dalyvavimu bet kurios sporto šakos užsiėmimuose, treniruotėse ar varžybose, jeigu draudimo sutartyje nenustatyta kitaip. Ši nuostata netaikoma individualiems sportiniams užsiėmimams, kurie nėra organizuojami sporto organizacijos ir yra tik Apdraustojo laisvalaikio praleidimo forma.

5. Atleidimas nuo draudimo išmokų mokėjimo

5.1. Draudikas atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo, jeigu Apdraustojo mirtis, invalidumas arba trauma, apdrausto vaiko invalidumas arba trauma:

5.1.1. susijusi su tyčiniu susižalojimu, savižudybe ar bandymu nusižudyti. Ši išimtis netaikoma Apdraustojo mirties atvejui, jeigu iki Apdraustojo savižudybės dienos draudimo apsauga nepertraukiamai galiojo daugiau kaip trejus metus. Jeigu buvo numatytas papildomas draudimas mirties dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, tai Draudikas atleidžiamas mokėti šio papildomo draudimo išmoką, nepriklausomai nuo to kokį laikotarpį draudimo apsauga galiojo.

5.1.2. susijusi su karo veiksmais, karo ar ypatingosios padėties įvedimu, masiniais neramumais, branduolinės energijos poveikiu, radioaktyvaus spinduliavimo poveikiu;

5.1.3. susijusi su Apdraustojo, Draudėjo arba Naudos gavėjo tyčine veika. Ši išimtis netaikoma, jeigu tyčiniai veiksmai ar neveikimas yra socialiai vertingi (būtinoji gintis, pilietinės pareigos atlikimas ir kt.);

5.1.4. susijusi su Apdraustojo svaiginimusi alkoholiu, toksinėmis, narkotinėmis ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis, arba stipriai veikiančių vaistų vartojimu be atitinkamo gydytojo paskyrimo. Jeigu Apdraustojo apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų neįtakėjo draudiminio įvykio atsiradimo, tai Draudikas neatleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo;

5.1.5. įvyko kitais šiose taisyklėse numatytais atvejais.

5.2. Tais atvejais, kai Apdraustajam mirus Draudikas yra atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo arba teismas pripažįsta Apdraustąjį nežinia kur esančiu, Draudėjui yra išmokama išperkamoji suma. Išperkamoji suma apskaičiuojama pagal šių taisyklių priedą Nr.2. Jeigu draudimo sutartyje numatyti keli apdraustieji, tai Draudėjas turi teisę atsisakyti išperkamosios sumos ir pratęsti draudimo sutarties galiojimą, likusio gyvo apdraustojo(-ųjų) atžvilgiu, toliau mokėdamas perskaičiuotas draudimo įmokas. Jei Apdraustasis yra ir Draudėjas, tai išperkamoji suma išmokama paskirtam Naudos gavėjui apdraustojo mirties atveju.

6. Draudimo suma

6.1. Draudimo suma, kuri išmokama Apdraustajam (-iesiems) išgyvenus iki draudimo sutarties termino pabaigos, nustatoma Draudiko ir Draudėjo susitarimu, tačiau ji negali būti mažesnė už sumą, ekvivalenti 1000 EUR draudimo sutarties sudarymo arba keitimo dieną, jeigu draudimo sutartyje nenumatyta kitaip.

6.2. Draudėjas, Draudikui sutikus, gali pasirinkti papildomo draudimo sumą mirties dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, invalidumo dėl nelaimingo atsitikimo atvejui arba visų traumų dėl nelaimingo atsitikimo atvejui.

6.3. Konkrečios draudimo sumos nurodomos draudimo liudijime (polise). Kai Draudėjas draudžia savo darbuotojus, draudimo sutartyje nurodomos draudimo sumos vienam Draudėjo darbuotojui (Apdraustajam) ir bendra draudimo suma. Draudikas gali nustatyti minimalias ir maksimalias draudimo sumas.

6.4. Draudimo sumos gali būti nustatytos užsienio valiuta.

6.5. Draudimo sumos gali būti keičiamos šalių susitarimu.

7. Draudimo įmoka

7.1. Draudimo įmokų tarifai yra apskaičiuojami atsižvelgiant į garantuotas pajamas iš investuoto kapitalo, t. y. 2 % per metus. Draudimo įmokos skaičiuojamos remiantis Draudiko patvirtinta draudimo įmokų skaičiavimo metodika (minimalūs draudimo įmokų tarifai ir jų didinimo koeficientai, šių taisyklių priedas Nr. 5). Konkrečios draudimo įmokos skaičiuojamos atsižvelgiant į apdraudžiamų asmenų individualius duomenis.

7.2. Draudėjas gali mokėti vienkartinę arba periodines (dalines): metines, pusmečio, ketvirčio, mėnesio draudimo įmokas.

Draudimo įmoka mokama iš anksto prieš prasidedant laikotarpiui, kuriam ji nustatyta.

7.3. Draudimo įmokos mokamos Draudikui grynais pinigais arba naudojantis banko paslaugomis. Draudimo įmokos sumokėjimo data laikoma:

7.3.1. mokant grynais – kai ji patenka į Draudiko kasą;

7.3.2. mokant negrynais – kai ji įskaitoma į Draudiko sąskaitą banke.

7.4. Draudimo įmoka mokama litais. Jeigu draudimo suma nustatoma užsienio valiuta, apskaičiuojant draudimo įmokos dydį litais, vadovaujamasi nustatytos draudimo įmokos mokėjimo dienos oficialiu Lietuvos Banko nustatytu tos valiutos ir lito santykiu. Jeigu draudimo įmoka sumokama pavėluotai, tai Draudikas turi teisę pareikalauti iš Draudėjo padengti skirtumą, susidariusį dėl valiutų kursų pasikeitimo.

7.5. Draudimo įmoką už Draudėją gali sumokėti Draudėjo vardu kiti asmenys, neįgaudami jokių teisių į draudimo sutartį ir sumokėtas įmokas.

7.6. Jei dėl vieno ar kelių draudiminių įvykių išmokama visa draudimo liudijime (polise) nurodyta draudimo suma invalidumo dėl nelaimingo atsitikimo atvejui ar traumų dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, Draudėjo pareiga mokėti draudimo įmokų dalį, tenkančią šio papildomo draudimo rizikai, išnyksta. Draudimo įmokų dalis nebemokama nuo sekančio mėnesio, einančio po sprendimo mokėti visą arba likusią šio papildomo draudimo rizikos draudimo sumą priėmimo dienos.

7.7. Jeigu periodinės draudimo įmokos sumokamos iš anksto už ateinančius laikotarpius, tai draudimo sutarties pasibaigimo anksčiau nei draudimo sutarties termino pabaiga atveju jos išmokamos kartu su Draudiko mokama įmoka, išskaičiavus draudimo įmokų surinkimo išlaidas (ne daugiau kaip 2,5% nuo grąžinamų įmokų).

7.8. Jeigu Draudėjas vėluoja mokėti periodines draudimo įmokas, tai draudimo sutarties nutraukimo ar pasibaigimo anksčiau nei draudimo sutarties termino pabaiga atveju nesumokėtos draudimo įmokos atimamos iš Draudiko mokamos išmokos kartu su priskaičiuotais delspinigiais.

7.9. Draudėjui vėluojant mokėti eilinę draudimo įmoką (išskyrus pirmąją ar vienkartinę draudimo įmoką) daugiau kaip 30 dienų, Draudikas Draudėjo sąskaita siunčia jam raštišką įspėjimą, nurodydamas terminą, per kurį Draudėjas turi padengti įsiskolinimą. Jei per nurodytą terminą Draudėjas nepadengia įsiskolinimo, tai draudimo apsauga sustabdoma. Nesumokėjimo pasekmės aiškiai išdėstomos įspėjime.

7.10. Draudėjas ir Draudikas gali susitarti dėl papildomų paslaugų teikimo. Šios paslaugos teikiamos Draudėjo raštiško prašymo pagrindu pagal įkainius, nurodytus šių taisyklių priede Nr.1

8. Ikisutartinės šalių teisės ir pareigos ir draudimo sutarties sudarymas

8.1. Draudėjas, norėdamas sudaryti draudimo sutartį, pateikia Draudikui užpildytą nustatytos formos prašymą. Raštu pateiktas prašymas yra laikomas sudėtine ir neatsiejama draudimo sutarties dalimi. Prieš sudarant draudimo sutartį, Draudikas gali pareikalauti, kad Draudėjas (Apdraustasis) pateiktų raštu papildomus duomenis, susijusius su sudaroma draudimo sutartimi. Šie duomenys būtų laikomi draudimo sutarties priedais. Už pateiktų duomenų teisingumą ir išsamumą atsako Draudėjas. Draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, jeigu Draudėjas arba Apdraustasis sudarydamas draudimo sutartį pateikė žinomai neteisingus duomenis ar juos nuspėpė.

8.2. Prieš sudarant draudimo sutartį, Draudikas gali pareikalauti, kad Apdraustasis atliktų savo sveikatos patikrinimą Draudiko nurodytoje sveikatos priežiūros įstaigoje. Šiuo atveju sveikatos patikrinimo išlaidas apmoka Draudikas. Draudikas gali pareikalauti padengti sveikatos patikrinimo išlaidas, jei sudarius draudimo sutartį Draudėjas nesumoka pirmosios draudimo įmokos arba draudimo sutartis nutraukiama per pirmus 6 draudimo sutarties termino mėnesius.

8.3. Draudikas privalo supažindinti Draudėją su šiomis taisyklėmis ir įteikti jų kopiją Draudėjui, o taip pat pateikti Draudėjui raštu kitą LR draudimo įstatymo 99 straipsnyje nurodytą informaciją, jei tokios informacijos nėra šiose taisyklėse. Draudėjui sumokėjus vienkartinę (pirmą dalinę) draudimo įmoką, Draudikas išduoda draudimo liudijimą (polisą).

8.4. Draudėjui ir Draudikui susitarus gali būti sudaryta individuali draudimo sutartis, numatanti nestandartines ar papildomas sąlygas, kurios nustatomos sudarant draudimo sutartį.

8.5. Draudėjas privalo informuoti Apdraustąjį asmenį ir Naudos gavėją apie draudimo sutarties sudarymą ir supažindinti jį su šiomis taisyklėmis.

9. Draudimo sutarties galiojimas

9.1. Draudimo sutarties terminas yra draudimo sutarties galiojimo terminas. Draudimo sutarties terminas negali būti trumpesnis negu 3 metai.

9.2. Draudimo sutarties terminas gali būti keičiamas šalių susitarimu.

9.3. Draudimo sutarties termino pradžia nustatoma Draudėjui pasirenkant vieną iš variantų:

9.3.1. pradedant pirmąja diena mėnesio, kurį draudimo sutartis sudaroma;

9.3.2. pradedant pirmąja diena mėnesio, einančio po draudimo sutarties sudarymo mėnesio.

9.4. Draudimo sutarties terminas baigiasi po tiek metų, kiek nustatyta sutartyje, viena kalendorine diena anksčiau nei draudimo sutarties termino pirmoji kalendorinė diena.

9.5. Draudimo laikotarpis yra laiko tarpas nuo draudimo apsaugos pradžios iki pabaigos, kuris nebūtinai sutampa su draudimo sutarties terminu.

9.6. Draudimo apsauga galioja Lietuvos Respublikoje ir už jos ribų.

10. Draudimo sutarties įsigaliojimo ir pasibaigimo tvarka

10.1. Draudimo sutartis įsigalioja ir draudimo laikotarpis (draudimo apsauga) prasideda draudimo sutarties sudarymo (draudimo liudijimo išdavimo) dieną, tačiau ne anksčiau, nei:

- draudimo liudijime nurodytą draudimo sutarties termino pradžios dieną;

- kitą dieną po vienkartinės ar pirmosios periodinės įmokos įskaitymo į Draudiko kasą ar sąskaitą banke.

10.2. Sumokėjus vienkartinę arba pirmąją periodinę (dalinę) draudimo įmoką, Draudikas per 7 (septynias) darbo dienas įteikia Draudėjui draudimo liudijimą (polisą).

10.3. Draudimo laikotarpis (draudimo apsauga) baigiasi:

10.3.1. jei pasibaigia draudimo sutartyje nustatytas draudimo sutarties terminas;

10.3.2. jei Draudikas sumoka visas draudimo sutartyje numatytas draudimo išmokas;

10.3.3. jei miršta Apdraustasis;

10.3.4. jei Apdraustajam mirus Draudikas yra atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo arba teismas pripažįsta Apdraustąjį nežinia kur esančiu;

10.3.5. jei miršta apdraustas darbuotojas arba teismas pripažįsta jį nežinia kur esančiu – to Apdraustojo atžvilgiu.

Jei Apdraustajam mirus Draudikas yra atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo arba teismas pripažįsta Apdraustąjį nežinia kur esančiu, Draudėjui yra išmokama išperkamoji suma (šių taisyklių priedas Nr.2).

10.3.6. jei Apdraustasis nutraukia darbo santykius su Draudėju - to Apdraustojo atžvilgiu;

10.3.7. jei yra kiti įstatymų numatyti sutarčių pasibaigimo pagrindai.

10.4. Draudėjas, įspėdamas raštiškai Draudiką ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki numatytos draudimo sutarties nutraukimo datos, turi teisę nutraukti draudimo sutartį. Draudėjo iniciatyva nutraukus draudimo sutartį, Draudikas Draudėjui išmoka išperkamąją sumą (šių taisyklių priedas Nr.2).

10.5. Draudikas turi teisę vienašališkai nutraukti gyvybės draudimo sutartį tik kai yra esminis sutarties sąlygų pažeidimas. Šiuo atveju Draudėjui yra išmokama išperkamoji suma (šių taisyklių priedas Nr. 2).

10.6. Jei draudimo apsaugos sustabdymas tęsiasi ilgiau negu 6 mėnesius, tai Draudikas turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį, išmokėdamas Draudėjui išperkamąją sumą (šių taisyklių priedas Nr.2). Draudikas, šiuo pagrindu nutraukęs draudimo sutartį, turi teisę į iki draudimo apsaugos sustabdymo dienos nesumokėtas draudimo įmokas.

10.7. Draudėjas turi teisę atnaujinti sustabdytą dėl draudimo įmokų nemokėjimo draudimo apsaugą, tačiau draudimo apsauga neatnaujinama, jeigu:

10.7.1. praėjo draudimo sutartyje nustatytas draudimo sutarties terminas arba iki jo pabaigos liko mažiau kaip vieneri metai;

10.7.2. nesutinka Draudikas.

10.8. Draudėjas, Draudikui sutikus, turi teisę atnaujinti 10.6. punkte nurodyta tvarka nutrauktą draudimo sutartį. Draudimo sutartis gali būti atnaujinta, jeigu:

- nuo draudimo sutarties nutraukimo dienos praėjo ne daugiau kaip 6 mėnesiai,

- Draudėjas grąžina Draudiko išmokėtą išperkamąją sumą,

- Draudėjas sumoka draudimo įmokas už laikotarpį iki draudimo apsaugos sustabdymo ir draudimo įmoką už einamąjį laikotarpį.

10.9. Draudėjui raštu paprašius ir Draudikui sutikus, 10.6. punkte nurodyta tvarka nutraukta draudimo sutartis ir/arba draudimo apsauga gali būti atnaujinta:

10.9.1. Draudėjui iš karto sumokėjus draudimo įmokas už praėjusį neapmokėtą įmokomis laikotarpį (tame tarpe ir už draudimo apsaugos sustabdymo laikotarpį) bei draudimo įmoką už einamąjį laikotarpį;

10.9.2. nereikalaujant sumokėti draudimo įmokų už praėjusį neapmokėtą įmokomis laikotarpį (išskyrus įmokas, numatytas šių taisyklių 10.8. punkte), bet:

10.9.2.1. nukeliant draudimo sutarties termino pabaigos datą tiek mėnesių, už kiek praėjusių mėnesių draudimo įmokos nesumokėtos;

10.9.2.2. perskaičiuojant draudimo sumą iki tokios, už kurią reikia mokėti mažesnes draudimo įmokas arba už kurią nebereikia mokėti įmokų, bet ne mažesnės negu nustatyta minimali;

10.9.2.3. perskaičiuojant draudimo įmoką.

10.10. Draudėjui paprašius atnaujinti draudimo apsaugą ar 10.6. punkte nurodyta tvarka nutrauktą draudimo sutartį, Draudikas gali pareikalauti iš Draudėjo užpildyti ir pateikti Draudikui Apdraudžiamąjį sveikatos apklausos anketą, patikrinti Apdraudžiamąjį sveikatą sveikatos priežiūros įstaigoje ir pateikti Draudikui duomenis apie tikrinimo rezultatus.

10.11. Draudėjui paprašius atnaujinti draudimo apsaugą ar nutrauktą draudimo sutartį, Draudikas turi teisę pasiūlyti Draudėjui kitas draudimo sutarties sąlygas nei buvo numatytos draudimo sutartyje.

10.12. Draudikui sutikus atnaujinti draudimo apsaugą ir apie tai raštu susitarus su Draudėju, draudimo apsaugos atnaujinimas įsigalioja susitarime nurodytomis sąlygomis, bet ne anksčiau nei kitą dieną po draudimo įmokų sumokėjimo (pagal šių taisyklių 7.3 punktą).

10.13. Jeigu įmonė, įstaiga ar organizacija, apdraudusi savo darbuotoją nutraukia su juo darbo santykius, tai to asmens atžvilgiu draudimo sutartis pasibaigia nuo darbo santykių nutraukimo momento. Draudėjas vietoje išbraukto Apdraustujo gali pasiūlyti kitą savo darbuotoją, apie tai raštu pranešdamas Draudikui.

10.14. Draudėjo pageidavimu Draudikui sutikus, draudimo sutarčiai galiojant į Apdraustųjų sąrašą taip pat gali būti įtraukiami ir nauji asmenys.

10.15. Naujai į Apdraustųjų sąrašą įtraukiamiems asmenims Draudikas gali taikyti reikalavimus, taikomus sudarant draudimo sutartį. Naujai apdraudžiamas asmuo laikomas Apdraustuoju nuo sekančios dienos, kurią Draudikas davė sutikimą įtraukti jį į Apdraustųjų sąrašą.

10.16. Draudėjo pageidavimu Draudikui sutikus, draudimo sutarčiai galiojant Apdraustųjų skaičius gali būti mažinamas.

10.17. Apie Apdraustųjų skaičiaus mažinimą bei apie darbo santykių su Apdraustuoju nutraukimą Draudėjas privalo pranešti Draudikui ne vėliau kaip prieš 1 (vieną) darbo dieną iki numatomo Apdraustųjų skaičiaus mažinimo arba darbo santykių su Apdraustuoju nutraukimo dienos. Neįvykdžius šios sąlygos Draudikas negrąžina gyvybės, kritinių ligų ir nelaimingų atsitikimų rizikos draudimo įmokų, kurios buvo sumokėtos atskiro Apdraustujo atžvilgiu per laikotarpį nuo draudimo sutarties pasibaigimo pagal šių taisyklių 10.13 punktą iki pranešimo Draudikui dienos.

10.18. Draudėjas – fizinis asmuo – turi teisę vienašališkai nutraukti gyvybės draudimo sutartį, raštu pranešęs Draudikui per 30 dienų nuo sutarties sudarymo. Šiuo atveju Draudėjui grąžinama visa sumokėta draudimo įmoka.

11. Draudėjo ir Draudiko pareigos ir teisės draudimo sutarties galiojimo metu

11.1. Draudėjas privalo:

11.1.1. laiku mokėti draudimo sutartyje nustatytas draudimo įmokas;

11.1.2. suteikti Draudikui jo prašomą informaciją ir dokumentus, susijusius su suteiktu draudimu;

11.1.3. informuoti Apdraustąjį ir Naudos gavėją apie sudarytą draudimo sutartį ir supažindinti juos su šiomis taisyklėmis;

11.1.4. raštu pranešti Draudikui apie draudimo rizikos, susijusios su nelaimingais atsitikimais, Apdraustajam (-iesiems) padidėjimą (darbo pobūdžio, laisvalaikio pomėgių, užsiėmimu sportu, gyvenamosios ar darbo/tarnybos vietos pasikeitimą (išvykimą į kitą šalį)) ne vėliau kaip per 30 dienų;

11.1.5. raštu pranešti apie savo ir Apdraustujo pavardės ar adreso pasikeitimą ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų;

11.1.6. raštu nurodyti asmenį, gyvenantį Lietuvoje ir įgaliotą vietoje Draudėjo gauti Draudiko pranešimus, jei Draudėjas išvyksta į užsienį ilgesniam nei 3 mėnesių laikotarpiui,

11.1.7. apie atsirandančių iš draudimo sutarties teisių įkeitimą arba perleidimą pranešti Draudikui raštu.

11.2. Draudėjas turi teisę:

11.2.1. sumokėjęs atlyginimą, numatytą šių taisyklių priede Nr. 1, gauti draudimo liudijimo (poliso) dublikatą, rašytinio prašymo sudaryti draudimo sutartį ir (ar) kitų dokumentų, patvirtinančių draudimo sutarties sudarymą, nuorašus;

11.2.2. nutraukti draudimo sutartį šiose taisyklėse numatyta tvarka;

11.2.3. perleisti savo teises ir pareigas, kylančias iš draudimo sutarties;

11.2.4. prievolės įvykdymui įkeisti iš draudimo sutarties atsirandančias turtines teises: teisę į draudimo išmoką ir teisę į išperkamąją sumą;

11.2.5. pakeisti Apdraustąjį asmenį, gavęs raštišką Draudiko sutikimą,

11.2.6. Draudikui raštu sutikus, pakeisti draudimo sutarties sąlygas (draudimo sutarties terminą, draudimo objektus, draudimo sumas, draudimo įmokų dydžius ir jų mokėjimo terminus ir kt.);

11.2.7. nebemokėti draudimo įmokos, jei praėjo ne mažiau kaip 3 (trys) draudimo įmokomis apmokėti draudimo sutarties galiojimo metai bei draudimo sutarties galiojimo metu sukaupiama suma minimaliai draudimo sumai mokėti (šių taisyklių 6.1. punktas). Šiuo atveju draudimo sutartis lieka galioti likusiam draudimo sutarties terminui ir išmokos (draudimo sumos) pagal draudimo sutartį perskaičiuojamos atsižvelgiant į sukaupytą sumą.

11.3. Draudimo sutarties sąlygos gali būti keičiamos abiejų šalių raštišku sutikimu. Draudimo sutarties sąlygų pakeitimo dokumentai yra sudėtinė draudimo sutarties dalis.

11.4. Šalių susitarimu draudimo sutarties galiojimo metu sutartis gali būti performinama pagal kitas Draudiko tuo metu galiojančias draudimo taisykles.

11.5. Draudikas privalo:

11.5.1. Draudėjui paprašius ir jam apmokėjus, išduoti draudimo liudijimo (poliso) dublikatą, rašytinio prašymo sudaryti draudimo sutartį ir (ar) kitų dokumentų, patvirtinančių draudimo sutarties sudarymą, nuorašus;

11.5.2. raštu informuoti Draudėją apie bet kokį šių taisyklių 8.3 punkte numatytos informacijos pasikeitimą;

11.5.3. ne rečiau kaip 1 kartą per metus informuoti Draudėją apie jam tenkanti pelno dalies dydį bei išperkamosios sumos dydį pranešimo dieną;

11.5.4. pranešti Draudėjui apie Draudiko pavadinimo, teisinės formos ar buveinės adreso pasikeitimą;

11.5.5. Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos ar jos dalies draudimo sutartyje nustatytu laiku, pranešti Draudėjui raštu, nurodydamas, jog per 30 dienų nuo pranešimo gavimo Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos ar jos dalies, draudimo apsauga (Draudiko prievolė įvykus draudimui įvykiui mokėti draudimo išmoką) bus sustabdyta ir atnaujinta tik Draudėjui atnaujinus draudimo apsaugą pagal šių taisyklių 10.7. ir 10.9.-10.12. punktus.

11.5.6. įvykus draudimui įvykiui, šių taisyklių nustatyta tvarka ir terminais, išmokėti draudimo išmoką.

11.6. Draudikas turi teisę:

11.6.1. gauti informaciją apie Apdraustojų sveikatos būklę, esančią sveikatos priežiūros įstaigose ir kitur;

11.6.2. savarankiškai tirti draudiminio įvykio aplinkybes;

11.6.3. jei dėl draudiminio įvykio iškelta administracinė ar baudžiamoji byla, sustabdyti draudimo išmokos mokėjimą iki šios bylos užbaigimo;

11.6.4. atsisakyti išmokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, jei:

11.6.4.1. Apdraustojų mirtis, kritinė liga ar kūno sužalojimas susijęs su Apdraustojų gimtomis ar įgytomis ligomis ir trūkumais, nuslėptais sudarant draudimo sutartį arba atnaujinant draudimo apsaugą;

11.6.4.2. sudarant draudimo sutartį, atnaujinant draudimo apsaugą, keičiant draudimo sąlygas ar norint gauti draudimo išmoką pateikiama žinomai neteisinga informacija;

11.6.4.3. buvo pavėluotai kreiptasi į Draudiką dėl draudimo išmokos ir dėl to neįmanoma nustatyti draudiminio įvykio datos ir/ar kitų esminių įvykio aplinkybių;

11.6.4.4. Draudėjas pažeidė 11.1.4. punkte nurodytas sąlygas;

11.6.4.5. kitais taisyklių ir teisės aktų numatytais atvejais.

11.6.5. perleisti savo teises ir pareigas pagal draudimo sutartį kitam Draudikui ar Draudikams;

11.6.6. jei Draudėjas per nustatytą terminą nesumoka draudimo įmokos ar kitos sumos pagal draudimo sutartį, pareikalauti sumokėti 0,1 % delspinigius nuo nesumokėtų sumų už kiekvieną pavėluotą dieną, tačiau bendra delspinigių suma negali sudaryti daugiau kaip 20% (dvidešimt procentų) nesumokėtų sumų dydžio;

11.6.7. vienašališkai didinti draudimo įmoką, kai draudimo rizika padidėja dėl to, kad apdraustasis tyčia sukelia sau ligą;

11.6.8. vienašališkai keisti nustatytos draudimo įmokos dydį tik tuo atveju, kai šis keitimas yra susijęs su:

- palūkanų normos kitimu vidaus ir tarptautinėse rinkose;
- pakitusiais statistiniais duomenimis apie draudiminiuosius įvykius ir draudimo išmokas.

Vienašališkai keisti draudimo įmokos dydį šiame punkte nustatytais pagrindais galima tik tuo atveju, jei šis keitimas nėra esminis.

Apie draudimo įmokos pakeitimą Draudikas privalo išsamiai informuoti Draudėją raštu ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki numatomo pakeitimo dienos, nurodydamas draudimo įmokos kitimo priežastis. Draudėjui nesutinkant su Draudiko ketinimu pakeisti draudimo įmokos dydį ir apie tai raštu pranešus Draudikui iki numatomo pakeitimo dienos, draudimo sutartis yra nutraukiama šių taisyklių 10.4 punkte nustatyta tvarka. Draudėjui raštu nepareiškus savo prieštaravimo dėl Draudiko ketinimo pakeisti draudimo įmokos dydį iki numatomo pakeitimo dienos, Draudikas su juo sudaro papildomą susitarimą dėl šio pakeitimo.

11.7. Draudikas turi ir kitas teises, numatytas šiose taisyklėse ir teisės aktuose.

11.8. Draudikas įsipareigoja neskelbti jokios informacijos, gautos vykdant draudimo sutartį, apie Draudėją, Apdraustąjį, Naudos gavėją, jų sveikatos būklę ir turtinę padėtį, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

12. Draudiko teisių ir pareigų pagal draudimo sutartį perleidimo tvarka

12.1. Draudikas rašytinės sutarties su kitu Draudiku pagrindu ir gavęs Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos leidimą turi teisę perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis kitam Draudikui.

12.2. Draudikas, ketinantis perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis, apie šį ketinimą privalo paskelbti mažiausiai 2 dienraščiuose, platinamuose visoje Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos reikalavimu Draudikas, ketinantis perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis, privalo apie šį ketinimą paskelbti pakartotinai arba raštu informuoti kiekvieną Draudėją. Skelbime apie ketinimą perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis arba rašytinėje informacijoje Draudėjui turi būti nurodytas terminas, ne trumpesnis kaip du mėnesiai, per kurį Draudėjas turi teisę pareikšti Draudikui raštu savo prieštaravimą dėl ketinimo perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis.

12.3. Draudėjui nesutinkant su Draudiko ketinimu perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartį kitam ar kitiems Draudikams, draudimo sutartis yra nutraukiama šių taisyklių 10.4 punkte nustatyta tvarka.

12.4. Draudėjas, nesutinkantis su teisių ir pareigų pagal draudimo sutartis perleidimu, turi teisę nutraukti draudimo sutartį per vieną mėnesį nuo teisių ir pareigų perleidimo. Šiuo pagrindu Draudėjui nutraukus draudimo sutartį, Draudikas jam išmoka išperkamąją sumą.

13. Draudimo išmokos mokėjimo terminai ir tvarka

13.1. Draudimo išmokas pagal draudimo sutartį Draudikas moka pateikus draudimo liudijimą (polisą), o jam nesant, vadovaujamosi Draudiko turimu egzemplioriumi.

13.2. Apdraustajam išgyvenus iki draudimo sutarties termino pabaigos, Naudos gavėjas ar kitas turintis teisę gauti draudimo išmoką asmuo Draudikui turi pateikti:

- prašymą mokėti draudimo išmoką,
- kitus dokumentus patvirtinančius teisę į draudimo išmoką (paveldėjimo teisės liudijimas ir pan.).

13.3. Įvykus draudimui įvykiui (išskyrus atvejį, numatytą 13.2 punkte), Draudėjas, Apdraustasis, Naudos gavėjas ar kitas įgaliotas asmuo privalo pateikti Draudikui nustatytos formos raštišką pranešimą apie įvykį ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų po įvykio. Jeigu Apdraustasis stacionariai gydomas sveikatos priežiūros įstaigoje, tai apie draudiminį įvykį reikia pranešti ne vėliau kaip per 30 dienų po paskutinės Apdraustojo stacionarinio gydymo dienos. Jeigu Apdraustasis paskelbtas mirusiu, apie tai reikia raštu pranešti Draudikui per 30 (trisdešimt) dienų po teismo sprendimo paskelbti Apdraustąjį mirusiu įsigaliojimo. Jeigu Apdraustasis miršta po pranešimo apie įvykį, būtina apie tai papildomai raštu pranešti Draudikui šiame punkte nurodytais terminais.

13.4. Apdraustajam mirus ar įvykus nelaimingam atsitikimui Draudėjas, Apdraustasis, Naudos gavėjas ar kitas įgaliotas arba trečiasis asmuo privalo Draudikui pateikti dokumentus, patvirtinančius teisę į draudimo išmoką:

- dokumentus iš sveikatos priežiūros įstaigos su patvirtinta diagnoze, anamnezės, tyrimų ir skirto gydymo aprašymu,
- Apdraustojo mirties liudijimą (arba notariškai patvirtintą jo nuorašą),
- išsamią gydytojo arba gydymo įstaigos pažymą apie mirties priežastį, taip pat apie ligos, dėl kurios Apdraustasis mirė, pradžią ir eigą,
- įvykio aktą, jeigu jis surašytas darbovietėje arba policijoje, teismo sprendimą ir kitus dokumentus, patvirtinančius draudiminį įvykį ir teisę į draudimo išmoką.

13.5. Kai pagal Draudikui pateiktus dokumentus negalima nustatyti ar įvykis draudiminis, Draudikas gali pareikalauti papildomų dokumentų, taip pat gali reikalauti kad Apdraustasis būtų apžiūrėtas Draudiko pasirinkto gydytojo arba jam būtų atlikti tyrimai Draudiko pasirinktoje gydymo

įstaigoje. Kai pagal sveikatos priežiūros įstaigos pažymėjimą ir kitus pateiktus dokumentus negalima nustatyti, ar įvykis draudiminis ir sužalojimo (apsinuodijimo) padarinių, Draudikas gali pareikalauti papildomų dokumentų bei skirti medicinos ekspertizę tam laikui, kai bus galima įvertinti draudiminio įvykio galutinius padarinius. Draudikas turi teisę nemokėti išmokų, jeigu Draudėjas ar Apdraustasis neleidžia arba trukdo Draudikui susipažinti su Apdraustojų medicinine dokumentacija ar patikrinti jo sveikatos būklę.

13.6. Draudėjas, Naudos gavėjas ir (ar) Apdraustasis asmuo privalo pateikti draudikui visus turimus dokumentus ir informaciją apie draudiminio įvykio aplinkybes ir pasekmes, būtinus nustatant draudimo išmokos dydį. Draudiko reikalavimu minėti asmenys taip pat privalo pateikti būtinus nustatant draudimo išmokos dydį dokumentus apie draudiminio įvykio aplinkybes ir pasekmes, kuriuos jie turi teisę gauti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

13.7. Draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs draudiminio įvykio buvimu ir nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos.

13.8. Draudimo išmoka išmokama ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga, nustatant draudiminio įvykio faktą, aplinkybes ir pasekmes bei draudimo išmokos dydį. Kai draudimo išmokos gavėjai yra įpėdiniai, - draudimo išmoka mokama ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų po notaro patvirtinto paveldėjimo teisės liudijimo pateikimo, tačiau ne anksčiau nei gaunama visa informacija, reikšminga, nustatant draudiminio įvykio faktą, aplinkybes ir pasekmes bei draudimo išmokos dydį.

13.9. Dėl Draudiko kaltės uždelsus draudimo išmokos mokėjimą, jos gavėjui Draudikas moka 0,1% dydžio delspinigius už kiekvieną uždelstą dieną, tačiau bendra delspinigių suma negali sudaryti daugiau kaip 20% (dvidešimt procentų) nesumokėtos draudimo išmokos sumos.

13.10. Jeigu draudimo suma buvo nurodyta užsienio valiuta, tai išmokant draudimo išmoką, draudimo suma perskaičiuojama litais pagal mokėjimo dienos Lietuvos banko nustatytą oficialų tos valiutos ir lito santykį.

13.11. Jei Naudos gavėjas, kuriam turėjo būti išmokėta draudimo išmoka, mirė negavęs šios išmokos, Draudikas draudimo išmoką išmoka Naudos gavėjo įpėdiniams.

13.12. Mokant draudimo išmoką iš jos išskaičiuojamos visos negautos iki draudiminio įvykio dienos draudimo įmokos, skaičiuojant nuo paskutinio draudimo įmokomis apmokėto periodo (įskaičiuojant ir įmoką už einamąjį draudimo įmokų mokėjimo periodą).

13.13. Draudimo išmokos apmokestinamos įstatymų nustatyta tvarka.

Draudimo išmoka draudimo sutarties termino pabaigoje

13.14. Apdraustajam(-iesiems) išgyvenus iki draudimo sutarties termino pabaigos, Draudikas draudimo sutartyje nurodytam Naudos gavėjui išmoka draudimo sutartyje nustatytos draudimo sumos, padidintos apskaičiuotu perviršiu, dydžio draudimo išmoką.

13.15. Šalių susitarimu draudimo išmoka draudimo sutarties terminui pasibaigus gali būti išmokėta dalimis.

Draudimo išmoka Apdraustajam mirus

13.16. Apdraustajam mirus draudimo laikotarpiu (draudimo apsaugai galiojant), išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose, Draudikas Naudos gavėjui išmoka draudimo išmoką, kuri yra lygi sukauptam kapitalui (šių taisyklių priedas Nr.2), padidintam apskaičiuotu perviršiu, arba sumokėtu draudimo įmokų sumai, jeigu ji viršija sukauptą kapitalą.

Jei Apdraustasis mirė dėl nelaimingo atsitikimo (išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose), Draudikas Naudos gavėjui papildomai išmoka draudimo sutartyje nustatytos mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimo sumos dydžio išmoką.

Jei per vienerius metus nuo draudimo apsaugos galiojimo metu įvykusio nelaimingo atsitikimo dienos dėl jo padarinių Apdraustasis miršta (išskyrus atvejus numatytus šių taisyklių 4 ir 5 punktuose) Naudos gavėjui išmokama draudimo sutartyje nustatytos mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimo sumos dydžio išmoka, išskaičiuojant iš jos dėl šio įvykio išmokėtas draudimo išmokas.

13.17. Teismui paskelbus Apdraustąjį mirusiu, draudimo išmoka mokama, jeigu teismo sprendime nurodyta, kad Apdraustasis dingo be žinios esant aplinkybėms, kurios grėsė mirtimi ir jo dingimo bei

spėjamo žuvimo diena buvo draudimo apsaugos laikotarpyje. Teismui pripažinus Apdraustąjį nežinia kur esančiu, draudimo išmoka nemokama. Jei paskelbtas mirusiu asmuo grįžta arba paaiškėja jo buvimo vieta ir teismas panaikina sprendimą paskelbti asmenį mirusiu, Naudos gavėjas ar kitas asmuo, gavęs draudimo išmoką, privalo grąžinti jam pagal šias taisykles išmokėtą draudimo išmoką.

13.18. Dėl Apdraustojo mirties mokėtina draudimo išmoka Apdraustojo įpėdiniams mokama, kai Naudos gavėjas, paskirtas gauti draudimo išmoką Apdraustojo mirties atveju, pripažintas kaltu dėl Apdraustojo mirties. Jei šiuo atveju Naudos gavėjas yra kartu ir Apdraustojo įpėdinis, jam skirta draudimo išmokos dalis mokama kitiems Apdraustojo įpėdiniams, proporcingai padidinus jiems tenkančias išmokos dalis.

13.19. Dėl Apdraustojo mirties mokėtina draudimo išmoka (išmokos dalis, jeigu paskirti keli Naudos gavėjai) mokama Naudos gavėjo įpėdiniams:

13.19.1. kai Apdraustasis ir Naudos gavėjas mirė tą pačią dieną;

13.19.2. kai Naudos gavėjas mirė vėliau už Apdraustąjį, nespėjęs gauti draudimo išmokos.

13.20. Jeigu draudimo įmokos pagal draudimo sutartį buvo mokamos dalimis ir jos sumokėtos iš anksto už ateinančius laikotarpius, jos išmokamos kartu su draudimo išmoka, išskaičius tų draudimo įmokų surinkimo mokestį (ne daugiau kaip 2,5 proc.).

Draudimo išmoka dėl nelaimingų atsitikimų

13.21. Pasirinkus draudimo sumą invalidumo dėl nelaimingo atsitikimo atvejui papildoma draudimo išmoka mokama remiantis “Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų netekus organų arba nepagydomai netekus jų funkcijų, apskaičiavimo lentelė” (šių taisyklių priedas Nr.3). Draudimo išmoka apskaičiuojama šioje lentelėje numatytu pakenkimo sveikatai procentu nuo draudimo sutartyje numatytos draudimo sumos invalidumo dėl nelaimingo atsitikimo atvejui.

13.22. Pasirinkus draudimo sumą visų traumų dėl nelaimingo atsitikimo atvejui papildoma draudimo išmoka mokama remiantis “Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų, pakenkus Apdraustojo sveikatai, apskaičiavimo lentelė” (šių taisyklių priedas Nr.4). Draudimo išmoka apskaičiuojama šioje lentelėje numatytu pakenkimo sveikatai procentu nuo draudimo sutartyje numatytos draudimo sumos visų traumų dėl nelaimingo atsitikimo atvejui.

13.23. Draudimo išmoka išmokama Apdraustajam (jeigu draudimo sutartyje nenurodyta kitaip). Jei Apdraustajam nėra suėję 18 metų, jis yra pripažintas neveiksniu ar jo veiksnumas yra apribotas, draudimo išmoka mokama tik Apdraustajam.

13.24. Draudimo išmokų dėl vieno organo visų sužalojimų suma negali viršyti išmokos, kuri mokama netekus to organo arba jo funkcijų. Pakenkimas Apdraustojo sveikatai dėl vieno ar kelių draudiminių įvykių negali būti įvertintas daugiau kaip šimtu procentų.

14. Draudėjams tenkanti Draudiko pelno dalis

14.1. Draudėjas dalyvauja skirstant Draudiko pelną.

14.2. Draudėjams yra skirstomas Draudiko pelnas, gautas dėl:

- sėkmingos investicinės veiklos, kai gautos investicinės pajamos viršija garantuotas (numatytas draudimo įmokų tarifuose);
- skirtingo nei prognozuota Apdraustųjų mirtingumo;
- mažesnių nei buvo planuota Draudiko išlaidų.

14.3. Draudimo sutarčiai tenkanti pelno dalis yra naudojama didinti išmokoms mirties ir išgyvenimo iki draudimo sutarties termino pabaigos atvejais, o taip pat atitinkamai didinant išperkamąsias sumas.

14.4. Draudimo sutarčiai tenkanti Draudiko pelno dalis skaičiuojama pradedant ketvirtaisiais draudimo sutarties galiojimo metais.

15. Ginčų sprendimo tvarka

15.1. Ginčai, kylantys tarp Draudėjo ir Draudiko dėl draudimo sutarties ar susiję su ja, sprendžiami tarpusavio susitarimu. Nepavykus išspręsti nesutarimų derybų keliu, ginčai yra sprendžiami Lietuvos Respublikos teismuose pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus.

16. Draudimo sutarčiai taikoma teisė

16.1. Draudimo sutarčiai taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

17. Pranešimai

17.1. Bet koks pranešimas, kurį draudimo sutarties šalys ir draudimo išmokos gavėjas nori perduoti viena kitai, turi būti perduodamas raštu, įteikiant pasirašytinai arba išsiunčiant registruotu paštu draudimo liudijime (polise) nurodytu adresu.

17.2. Laikoma, kad Draudėjas (Apdraustasis) gavo Draudiko pranešimą išsiųstą paštu, praėjus 5 dienoms nuo jo išsiuntimo. Laikoma, kad Draudikas gavo Draudėjo (Apdraustojo) pranešimą, kai Draudikas pažymi, kad pranešimas yra gautas.

17.3. Pranešimai gali būti perduodami faksu. Faksimilinis pranešimas laikomas gautu tik tais atvejais, kuomet yra gaunamas kitos šalies patvirtinimas apie faksimilinio pranešimo gavimą.

17.4. Jeigu Draudėjas nepraneša apie savo ar Apdraustojo adreso pasikeitimą, šių taisyklių 11.1.5 punkte nustatyta tvarka, yra laikoma, kad Draudiko išsiųsti pranešimai Draudėjui ar atitinkamai, Apdraustajam, pagal paskutinį jam žinomą adresą, yra tinkamai perduoti adresatui.

18. Kitos sąlygos

18.1. Jei šios draudimo taisyklės ko nors nenumato, draudimo sutarties šalys vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais.

Direktorius

Gintautas Mažeika

Papildomų paslaugų įkainiai

Draudimo liudijimo dublikato išdavimas	35 Lt
Kitų dokumentų nuorašų išdavimas	1 Lt už kiekvieną nuorašo lapą
Draudimo sutarties sąlygų pakeitimai	20 Lt
Pakeitimas draudimu be įmokų	15 Lt
Draudimo apsaugos atnaujinimas	15 Lt
Draudimo sutarties nutraukimo įforminimas	15 Lt
Įspėjimas apie draudimo apsaugos galimą sustabdymą	3 Lt
Išankstinio apmokėjimo grąžinimas	10 Lt

Draudimo sutarties galiojimo metu papildomų paslaugų įkainiai gali būti didinami dėl infliacijos, bet ne daugiau kartų, nei didėja vidutinis darbo užmokestis Lietuvos Respublikoje.

Išperkamosios sumos skaičiavimo tvarka

1. Išperkamoji suma, kai mokamos periodinės draudimo įmokos, yra lygi iš pagal draudimo sutartį sukaupto kapitalo atėmus gautinų draudimo įmokų sutarties sudarymo išlaidas ir nesumokėtas įmokas.

2. Išperkamoji suma, kai mokamos vienkartinės draudimo įmokos, yra lygi pagal draudimo sutartį sukauptam kapitalui.

3. Dalinė išperkamoji suma yra lygi išperkamajai sumai, paskaičiuotai analogiškai 1 arba 2 punktams, bei sumažintai proporcingai Apdraustųjų skaičiui, kurių atžvilgiu nutrūko arba pasibaigė draudimo sutartis

Sukauptas kapitalas skaičiuojamas aktuariniais metodais, atsižvelgiant į draudimo sutarties trukmę, draudimo įmokų periodiškumą, draudimo sumą išgyvenimo atvejui, garantuotą palūkanų normą, apdraustojo amžių bei lytį.

Gautinų draudimo įmokų sudarymo išlaidos apskaičiuojamos kaip gautinų pagal draudimo sutartį periodinių įmokų ir draudimo sutarties sudarymo išlaidų dydžio sandauga.

Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų netekus organų arba nepagydomai netekus jų funkcijų, apskaičiavimo lentelė

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Draudimo išmoka yra draudimo sumos dalis, nurodyta dėl šioje lentelėje išvardintų kūno sužalojimų ir jų pasekmių, patirtų draudiminio įvykio metu.

1.2. Dėl vieno ar kelių draudiminių įvykių mokėtina draudimo išmoka negali viršyti 100% draudimo sumos, o dėl vienos kūno dalies visų sužalojimų mokama draudimo išmoka negali viršyti draudimo išmokos, mokamos dėl tos kūno dalies netekimo.

1.3. Organo funkcijos nepagydomas netekimas nustatomas praėjus ne mažiau kaip 9 mėnesiams ir ne daugiau kaip 18 mėnesių nuo draudiminio įvykio dienos. Tačiau, jeigu organo funkcijos negrįžtamas netekimas yra neabejotinas, draudimo išmoka mokama, nelaukiant 9 mėnesių termino.

1.4. Jeigu dėl draudiminio įvykio netenkama organo (organo funkcijos), kurio dalies (funkcijos dalies) Apdraustasis buvo netekęs prieš draudiminį įvykį, mokamas draudimo sumos procentas mažinamas, atsižvelgiant į buvusį organo dalies (organo funkcijos dalies) netekimą.

1.5. Šioje lentelėje nurodyti mokamos draudimo sumos procentai yra maksimalūs, atitinkantys ypač didelio laipsnio sužalojimą. Jeigu nėra organo ar jo funkcijų visiško netekimo, atsižvelgiant į sužeidimo laipsnį procentai mažinami pagal Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ gydytojo eksperto išvadą. Draudimo išmoka nemokama jeigu funkcijos netekimas yra mažesnis nei 60%.

1.6. Kai kūno sužalojimas, dėl kurio visiškai ar dalinai netekta funkcijų, neįrašytas į lentelę, dėl draudimo išmokos mokėjimo ir mokėtinos draudimo sumos dalies sprendžia Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ gydytojas ekspertas.

1.7. Visiškas kūno dalies nevaldymas prilyginamas jos netekimui. Kai nevaldymas arba netekimas yra dalinis, draudimo išmoka atitinkamai mažinama.

1.8. Galūnių kontraktūros ir ankilozės, likusios po kaulų lūžių arba sunkių nudegimų, vertinamos kaip dalinis galūnės netekimas. Dėl draudimo išmokos dydžio (draudimo sumos procento) sprendžia Draudiko gydytojas ekspertas, remdamasis funkcijos netekimo laipsniu.

2. GALŪNIŲ IR JŲ FUNKCIJŲ NETEKIMAS

Straipsnis	Draudiminio įvykio padariniai	Mokama draudimo išmoka (procentais nuo draudimo sumos)
2.1.	Rankos netekimas aukščiau alkūnės sąnario	75%
2.2.	Rankos netekimas aukščiau riešo sąnario	65%
2.3.	Plaštakos netekimas	50%
2.4.	Rankos pirmojo piršto (nykščio) netekimas	20%
2.5.	Rankos pirmojo piršto (nykščio) antrojo (naginio) pirštakaulio netekimas	10%
2.6.	Rankos antrojo piršto (smiliaus) visų trijų pirštakaulių netekimas	15%
2.7.	Rankos smiliaus dviejų pirštikaulių netekimas	8%
2.8.	Rankos trečiojo, ketvirtojo arba penktojo piršto (didžiojo, bevardžio arba mažojo) netekimas	5%
2.9.	Kojos aukščiau kelio sąnario netekimas	70%
2.10.	Kojos aukščiau čiurnos sąnario netekimas	60%
2.11.	Pėdos netekimas	45%
2.12.	Kojos pirmojo piršto (didžiojo) netekimas	6%

Pastaba. Jei netekus galūnės ar jos dalies buvo atlikta replantacija (netektos galūnės ar jos dalies prisodinimas), draudimo išmoka mokama už galūnės ar jos dalies funkcijos netekimą, kuris nustatomas praėjus nuo draudiminio įvykio datos ne mažiau kaip 9 ir ne daugiau kaip 18 mėnesių.

3. ORGANŲ IR JŲ FUNKCIJŲ NETEKIMAS

Straipsnis	Draudiminio įvykio padariniai	Mokama draudimo išmoka (procentais nuo draudimo sumos)
3.1.	Plaučio netekimas (jo funkcijų netekimas)	
	a) Vidutinio sunkumo plaučių funkcijos sutrikimas (II nepakankamumo laipsnis)	iki 40%
	b) Išsivystęs sunkus kraujotakos sutrikimas (III nepakankamumo laipsnis arba IV funkcinė grupė)	iki 60%
	Pastaba. Draudimo išmoka priklauso nuo plaučių funkcinės testų ir kraujo rodiklių (gyvybinės plaučių talpos, kraujo įsotrinimo deguonimi ir anglies dvideginiu – PaO ₂ , PaCO ₂ , kraujo pH), dusulio	
3.2.	Širdies ir kraujo apytakos sutrikimas	
	a) vidutinio sunkumo kraujotakos sutrikimas (II nepakankamumo laipsnis arba III funkcinė grupė)	iki 40%
	b) išsivystęs sunkus kraujotakos sutrikimas (III nepakankamumo laipsnis arba IV funkcinė grupė)	iki 60%
	Pastaba. Draudimo išmoka priklauso nuo funkcinės testų ir rodiklių, verifikuojančių kraujotakos nepakankamumo laipsnį (t.p. žr. 2.1 straipsnį).	
3.3.	Virškinimo organų sistema	
	a) storosios žarnos apatinės dalies dirbtinė išangė, jei ji yra pagaminta pagal naujas technologijas (yra bekvapė ir plaunama ne dažniau kaip 1-2 kartus per parą)	iki 15%
	b) žarnų viršutinės dalies stoma (enterostoma)	iki 40%
	c) susidaręs išmatų nelaikymas	iki 50%
	d) neoperuotina trauminė išvarža	iki 10%
	e) skrandžio netekimas, pasireiškiantis malabsorbcijos sindromu	iki 40%
	f) dėl traumos susidaręs negalėjimas kramtyti arba ryti	iki 40%
	g) kasos netekimas (sutrikusi absorbcija arba išsivystęs diabetas)	iki 40%
	h) didelis kepenų funkcijos sutrikimas (nepakankamumas), (jei yra gerokai padidėję kraujo ir šlapimo fermentai ir pigmentai: bilirubinas, urobilinas, GGT, AtAT, AsAT, LDH ar kt.),	iki 60%
	i) bet koks aukščiau nepaminėtas virškinimo trakto sužalojimas, sukėlęs ryškių funkcijos sutrikimą	iki 25%
3.4.	Inksto netekimas, inkstų funkcijos ūmus ar lėtinis nepakankamumas, kitų šlapimo išskyrimo sistemos organų sužalojimas:	
	a) kai inksto transplantacija nereikalinga, o funkcijos sutrikimas neryškus	iki 15%
	b) kai reikalinga transplantacija arba nuolatinė dializė	iki 60%
	c) šlapimo nelaikymas	iki 30%
3.5.	Nervų sistema	
3.5.1.	Kaklinės, krūtininės ar juosmeninės srities slankstelių lūžimas, taip pat trauminės spondilodezės, kifozės, skoliozės, dėl kurių lieka skausmas, sutrinka jutimo bei judinamoji (motorinė) funkcija, išsivysto stuburo funkcijos sutrikimas	
	a) kai yra vidutinio stiprumo ilgai trunkantys skausmai, net ir ramybėje, saikingai sutrikusi jutimo ir motorinė funkcija	iki 15%
	b) kai smarkus, ilgai trunkantis skausmas vargina net naktį, neįmanoma papildoma nugarkaulio apkrova, ryškiai sutrikusi jutimo ir motorinė funkcija	iki 25%

3.5.2.	Osteochondrozė, susidaręs nugarkaulio ataugų, cauda echina sindromas asmenims iki 40 metų amžiaus	iki 10%
3.5.3.	Jeigu dėl traumos daryta laminektomija arba spondilodezė	iki 15%
3.5.4.	Trauminės paraplegija	iki 90%
3.5.5.	Tetraplegijos	iki 100%
	Pastaba. Esant stuburo pažeidimui, draudimo išmoka mokama, jei sutrikimai pagrįsti objektyviu tyrimu. Pirmaeilis vaidmuo tenka dėl traumos atsiradusiam funkciniam apribojimui. Patologinių anatomiinių pakitimų (iš rentgeno nuotraukų) vaidmuo antraeilis	
3.6.	Dėl galvos smegenų traumos išsivystęs psichikos funkcijos didelis pakenkimas	
	a) vidutinio laipsnio pažeidimas: didelis daugelio smegenų funkcijų sumažėjimas (sutrikęs sugebėjimas susikaupti, pastabumas, sumažėjusi atmintis, intelektualinis persiorientavimas (mąstymo lankstumas), suvokimas (pvz.: agnozija), iškreipta kalbos funkcija, pakitęs elgesys (impulsyvūs ir/ar afektiniai sutrikimai, savikontrolės susilpnėjimas), pacientas sugeba atlikti tik dalį (dažnai paprasto) darbo operacijų)	iki 50%
	b) sunkaus laipsnio pažeidimas: labai sutrikusios beveik visos smegenų funkcijos (sunkus susikaupimo sutrikimas, sunkus kalbos sutrikimas, sunkus protinio persiorientavimo sutrikimas). Proto susilpnėjimas. Žymus elgesio pakitimas su impulsyviais išsišokimais, afektais ir nesivaldymu. Sutrikimai sukelia labai ribotą darbingumą arba nedarbingumą.	iki 80%
	c) epilepsija su priepuoliais arba be priepuolių – ilgai gydant vaistais, pagrįsta klinika ir elektro- encefalograma, jei epilepsija nesirgo iki traumos	iki 30%
3.7.	Smarkus veido sužalojimas, nosies netekimas, skalpavimas, sunkaus laipsnio ir nepagydomi (tęsiasi ilgiau kaip 9 mėn.) galvinių nervų sužalojimo padariniai	iki 20%
3.8.	Akies dalinis sužalojimas	
	a) Draudimo išmoka mokama, jei po traumos regėjimas su korekcija yra 0,4 arba silpnesnis:	
		V 0,4 10%
		V 0,3 15%
		V 0,2 25%
		V 0,1 35%
	Pastabos. 1. Draudimo išmoka nemokama, jei sumažėjusį regėjimą galima koreguoti 2. Draudimo išmoka mokama, atsižvelgiant į regėjimą prieš traumą – nurodytas draudimo sumos procentas dauginamas iš prieš traumą buvusio regėjimo aštrumo dydžio.	
	b) visiškas voko nusileidimas	iki 10%
	c) sunkus ašarų latakų funkcijos pažeidimo	iki 10 %
	d) diplopija, akipločio ryškus sumažėjimas (abejomis akimis)	iki 15 %
	e) išsivysčius akomodacijos paralyžiui	iki 10 %
3.9.	Visiškas nekoreguojamas vienos akies aklumas	50%
3.10.	Visiškas apkurtimas abejomis ausimis arba kalbos netekimas	50%
3.11.	Apkurtimas viena ausimi	15%
3.12.	Visiškas suluošinimas, dėl kurio neįmanoma nei profesinė, nei kitokia darbinė veikla	100%

**Draudimo išmokų, mokamų dėl nelaimingų atsitikimų, pakenkus Apdraustojo sveikatai,
apskaičiavimo lentelė**

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Draudimo išmoka yra traumų draudimo sumos dalis, nurodyta dėl šioje lentelėje išvardintų kūno sužalojimų ir jų pasekmių, patirtų draudiminio įvykio metu.
- 1.2. Kūno sužalojimas arba trauma, tai konkrečiu laiku ir konkrečioje vietoje dėl staigaus fizinio, cheminio, terminio aplinkos poveikio įvykęs audinių vientisumo pažeidimas, sukėlęs funkcijų sutrikimą ir nurodytas šioje Traumų lentelėje.
- 1.3. Vieno ar kelių draudiminių įvykių padarinių vertinimas negali viršyti 100%, o vienos kūno dalies visų sužalojimų vertinimas negali viršyti tos kūno dalies netekimo vertinimo. Mokant draudimo išmoką dėl organo (organo funkcijų) netekimo, iš jos išskaičiuojamos išmokos mokėtos dėl to organo sužalojimo šios traumos metu.
- 1.4. Organo funkcijos nepagydomas netekimas nustatomas praėjus ne mažiau kaip 9 mėnesiams ir ne vėliau kaip 18 mėnesių nuo draudiminio įvykio, kai tai patvirtinta pirminiais mediciniais dokumentais, jeigu nenustatyta kitaip. Tačiau, jeigu organo funkcijos negrįžtamas netekimas yra neabejotinas, draudimo išmoka mokama nelaukiant 9 mėnesių termino.
- 1.5. Jeigu dėl draudiminio įvykio netenkama organo (organo funkcijos), kurio dalies (funkcijos dalies) Apdraustasis buvo netekęs prieš draudiminį įvykį, mokamas draudimo sumos procentas mažinamas, atsižvelgiant į buvusį organo dalies (funkcijos dalies) netekimą.
- 1.6. Nepagydomai netekus organo funkcijos, draudimo sumos procentą nustato Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ gydytojas ekspertas, remdamasis sveikatos priežiūros įstaigos (ų) dokumentais ir šia lentele.
- 1.7. Dėl fizinės įtampos (taip pat dėl svorio kėlimo) atsiradusios išvaržos (pilvo sienos, diafragmos, stuburo tarpslankstelinio diskų), radikulopatijos/neuropatijos draudimo išmokos nemokamos.
- 1.8. Draudimo išmoka dėl operacijų, atliktų dėl vieno kaulo lūžių (pirminio lūžio, pakartotinio lūžio, išnirimo ar pseudoartrozės) ar organo sužalojimo, mokama papildomai prie draudimo išmokos dėl lūžio ar organo sužalojimo, bet ne daugiau kaip 2 kartus. Dėl osteosintezės konstrukcijų pašalinimo draudimo išmoka nemokama.
- 1.9. Jeigu vieno draudiminio įvykio metu vienoje galūneje išnyra kaulai, pažeidžiami minkštieji audiniai, raumenys, sausgyslės draudimo išmoka mokama pagal vieną, sunkiausią iš padarinių.
- 1.10. Dėl uždegiminių, degeneracinių, navikinių procesų pažeistų organų, funkcinų vienetų traumų ar jų padarinių draudimo išmoka nemokama.

2. KAULŲ LŪŽIAI, IŠNIRIMAI

Straip -snis	Draudiminio įvykio padariniai	Mokama draudimo išmoka procentais nuo draudimo sumos
Bendrosios nuostatos 1. Vieno kaulo lūžis keliose vietose (vieno draudiminio įvykio metu) vertinamas kaip vienas lūžis. 2. Draudimo išmoka dėl kaulų lūžių, išnirimų, panirimų, sindesmolizių (sąvaržų plyšimų) mokama, jei šie kūno sužalojimai matomi rentgenogramose (kompiuterinės tomografijos arba magnetinio rezonanso nuotraukose). 3. Operacija dėl kaulų lūžių ar išnirimų vadinama chirurgine procedūra, kurios metu sutvirtinami kaulo lūžgaliai (chirurgine vinimi ar viela, plokšte, išorinės fiksacijos aparatu) arba fiksuojamas sąnarys.		

4. Dėl svetimkūnių (sąnarių protezų, osteosintezės konstrukcijų) lūžių, išnirimų draudimo išmoka nemokama.

5. Dėl kaulinių fragmentų atskilimų (atplyšimų), liestinių kaulo paviršiaus vientisumo pažeidimų draudimo išmoka nemokama.

2.1	Kaukolės skliauto lūžis	10 %
2.2	Kaukolės pamato lūžis	15 %
2.3	Dėl kaukolės kaulų lūžio atlikta operacija	10 %
2.4	Veido kaulų lūžiai	
	a) nosies kaulų	3 %
	b) akytkaulio, viršutinio ir apatinio žandikaulio, skruostikaulio, poliežuvinio kaulo, veido daubų sienelių	5 % dėl kiekvieno kaulo lūžio, bet ne daugiau kaip 15 %
Pastaba: Žandikaulio alveolinės ataugos lūžis nelaikomas žandikaulio lūžiu.		
2.5	Dėl veido kaulų (išskyrus nosies kaulų) lūžio atlikta operacija	5%
2.6	Šonkaulių lūžiai:	
	a) 1 – 2 šonkaulių,	3 %
	b) 3 – 5 šonkaulių,	5 %
	c) 6 ir daugiau šonkaulių.	10 %
2.7	Stuburo kaklinės, krūtininės arba juosmeninės dalies slankstelių kūnų ar lankų lūžiai:	
	a) 1 slankstelio,	15 %
	b) 2 slankstelių,	20 %
	c) 3 slankstelių.	25 %
	d) 4 arba daugiau slankstelių	30 %
2.8	Stuburo kaklinės, krūtininės arba juosmeninės dalies slankstelių panirimas.	5 %
2.9	Stuburo kaklinės, krūtininės arba juosmeninės dalies slankstelių ataugų lūžiai:	
	a) 1-2 slankstelių,	3 %
	b) 3 ar daugiau slankstelių.	5 %
2.10	Dėl stuburo kaklinės, krūtininės ar juosmeninės dalies slankstelių lūžimo ar panirimo atlikta operacija	10 %
2.11	Krūtinkaulio lūžis Pastaba: Draudimo išmoka mokama ir tada, kai krūtinkaulis lūžo apdraustąjį reanimuojant	5 %
2.12	Uodegikaulio lūžis	4 %
2.13	Dėl uodegikaulio lūžio atlikta operacija	3 %
2.14	Kryžkaulio lūžis	10 %
2.15	Dėl kryžkaulio lūžio atlikta operacija	5 %
2.16	Mentės lūžis	5 %
2.17	Dėl mentės lūžio atlikta operacija	5 %
2.18	Raktikaulio lūžis	5 %
2.19	Dėl raktikaulio lūžio atlikta operacija	5 %
2.20	Žastikaulio lūžiai	
	a) artimojo galo lūžis	8 %
	b) žastikaulio kūno lūžis	10 %
	c) tolimojo galo lūžis	8 %
2.21	Dėl žastikaulio lūžio atlikta operacija	10 %
2.22	Dilbio kaulų lūžiai	5 % dėl kiekvieno kaulo

2.23	Dėl dilbio kaulų lūžių atlikta operacija	5 %
2.24	Riešakaulių lūžiai (išskyrus laivakaulį)	3 % dėl kiekvieno kaulo, bet ne daugiau 9 %
2.25	Riešo laivakaulio lūžis	5 %
2.26	Dėl riešo kaulų lūžių buvo operuota Pastaba: Jei mokama už operaciją dėl dilbio kaulų lūžių pagal 2.23 str., už operaciją dėl riešo kaulų lūžių nemokama.	5 %
2.27	Delnakaulių, I piršto pirštikaulių lūžiai, išnirimai Pastaba: Kelių pirštikaulių lūžiai vertinami kaip vienas lūžis.	3 % dėl kiekvieno kaulo, bet ne daugiau kaip 9 %
2.28	Plaštakos II - V pirštų pirštikaulių lūžiai, išnirimai	
	a) II - V pirštų pirštikaulių išnirimai	1 %
	b) II - V pirštų pirštikaulių lūžiai	2 %
	Pastaba: 1. Vieno piršto kelių pirštikaulių lūžis vertinamas kaip vienas lūžis. 2. Mokama ne daugiau kaip už 3 to paties draudiminio įvykio lūžusius ar išnirusius kaulus	
2.29	Dėl plaštakos kaulų lūžių arba išnirimų atlikta operacija Pastaba: Jei mokama už operaciją dėl riešo kaulų lūžių pagal 2.26 str., už operaciją dėl plaštakos kaulų lūžių nemokama	2 %
2.30	Dubens kaulų (klubakaulio, sėdynkaulio, gaktikaulio) lūžiai	
	a) vieno dubens kaulo lūžis	5 %
	b) gūžduobės krašto atskilimas	5 %
	c) gūžduobės lūžis	12 %
	d) dviejų dubens kaulų lūžiai	8 %
	e) trijų ir daugiau dubens kaulų lūžiai	12 %
	f) gaktinės sąvaržos plyšimas	5 %
2.31	Dėl dubens kaulų lūžių atlikta operacija	10 %
2.32	Šlaunikaulio lūžis	15 %
2.33	Dėl šlaunikaulio lūžio atlikta operacija	10 %
2.34	Girnelės lūžis	5 %
2.35	Dėl girnelės lūžio atlikta operacija	5 %
2.36	Blauzdikaulio lūžis (išskyrus blauzdikaulio užpakalinio krašto, vidinės kulkšnies)	10 %
2.37	Blauzdikaulio užpakalinio krašto, vidinės kulkšnies lūžis	5 %
2.38	Šeivikaulio (tarp jo ir išorinės kulkšnies) lūžis	5 %
2.39	Dėl blauzdos kaulų lūžių atlikta operacija	5 %
2.40	Čiurnos kaulų lūžiai (išskyrus kulnikaulio ir šokikaulio)	3 % dėl kiekvieno kaulo, bet ne daugiau kaip 9 %
2.41	Kulnikaulio lūžis	8 %
2.42	Šokikaulio lūžis	5 %
2.43	Dėl čiurnos kaulų lūžių atlikta operacija Pastabos: 1. Jei mokama už operaciją dėl blauzdos kaulų lūžių pagal 2.39 str., už operaciją dėl čiurnos kaulų lūžių nemokama. 2. Jeigu mokama už blauzdikaulio užpakalinio krašto, vidinės kulkšnies lūžimą pagal 2.37 str. arba šeivikaulio (išorinės kulkšnies) lūžimą pagal 2.38 str., nemokama už kaulų išnirimą čiurnos sąnaryje pagal 2.50 str. ir/ar čiurnos sąnario raiščių plyšimą pagal 8.5 str.	4 %

2.44	Padikaulių lūžiai, išnirimai	3 % dėl kiekvieno kaulo, bet ne daugiau kaip 9 %
2.45	Kojos I piršto (nykščio) kaulų lūžiai, išnirimai Pastaba: Kelių pirštikaulių lūžiai vertinami kaip vienas lūžis.	2 %
2.46	Pėdos II –V pirštikaulių lūžiai, išnirimai Pastaba: Vieno piršto kelių pirštikaulių lūžiai vertinami kaip vienas lūžis.	1 % dėl kiekvieno piršto, bet ne daugiau kaip 3 %
2.47	Dėl pėdos kaulų lūžių arba išnirimų atlikta operacija Pastaba: Jei mokama už operaciją dėl čiurnos kaulų lūžių pagal 2.43 str., už operaciją dėl pėdos kaulų lūžių nemokama.	2 %
2.48	Pseudoartrozė, išliekanti ilgiau kaip 9 mėnesius nuo draudiminio įvykio datos Pastabos: 1. Jeigu dėl susiformavusios pseudoartrozės operuojama, už operaciją papildoma suma nemokama. 2. Mokama tik dėl raktikaulio, žastikaulio, dilbio kaulų, šlaunikaulio, blauzdos kaulų lūžio susiformavusios pseudoartrozės.	½ draudimo išmokos, mokamos dėl to kaulo lūžio
2.49	Pakartotinas kaulo lūžis, įvykęs kaulinio rumbo ar osteosintezės konstrukcijos srityje Pastaba: Jei draudimo išmoka mokama pagal šį straipsnį, draudimo išmoka pagal straipsnį, numatantį to kaulo pirminį lūžimą nemokama.	½ draudimo išmokos, mokamos dėl to kaulo lūžio
2.50	Pirminis kaulų išnirimai riešo, alkūnės, peties, čiurnos, kelio, klubo sąnariuose, kai dėl to buvo:	
	a) po išnirimui atstatymo uždėtas įtvaras 14 dienų ar ilgesniam laikotarpiui,	5 %
	b) operuota	8 %
	Pastabos: 1. Jei yra to paties kaulo lūžis ir išnirimai, tai draudimo išmoka mokama arba dėl kaulo lūžio, arba dėl išnirimai. 2. Pasikartojantys išnirimai nėra draudiminiai įvykiai ir dėl jų draudimo išmokos nemokamos.	
2.51	Sindesmolizė (sąvaržos plyšimas)	4 %
2.52	Dėl sindesmolizės atlikta operacija Pastaba: Jei mokama už operaciją dėl čiurnos kaulų lūžių, už operaciją dėl sindesmolizės nemokama.	4%
2.53	Kelio sąnario menisko plyšimas arba įplyšimas, patvirtintas operuojant Pastabos: 1. Mokant draudimo išmoką pagal šį straipsnį, dėl operacijos papildomai nemokama. 2. Vienos traumos metu plyšus vieno kelio sąnario abiem meniskams draudimo išmoka mokama kaip dėl vieno menisko plyšimo.	5 %

3.GALŪNIŲ AR JŲ FUNKCIJŲ NETEKIMAS

<p>Bendrosios nuostatos</p> <ol style="list-style-type: none"> Galūnės funkcijos visiškai netekimas prilyginamas galūnės netekimui. Galūnės funkcijos dalinio netekimo atveju, kai netekimas didesnis kaip 60%, mokama atitinkamai mažesnė, negu netekus viso organo ar kūno dalies, draudimo išmoka. Jei funkcijos netekimas yra mažesnis negu 60%, draudimo išmoka nemokama. Jeigu dėl draudiminio įvykio netenkama galūnės (ar jos funkcijos), kurios dalies (funkcijos dalies) apdraustasis buvo netekęs prieš draudiminį įvykį, mokamos draudimo išmokos procentas mažinamas, atsižvelgiant į buvusį galūnės (funkcijos) netekimą. Galūnės funkcijos nepagydomas netekimas nustatomas praėjus nuo draudiminio įvykio datos ne mažiau kaip 9 ir ne daugiau kaip 18 mėnesių. Mokant draudimo išmoką dėl galūnės ar jos funkcijos netekimo, iš jos išskaičiuojamos sumos, mokėtinos dėl tos galūnės sužalojimo. Jei netekus galūnės ar jos dalies buvo atlikta replantacija (netektos galūnės ar jos dalies prisodinimas), draudimo išmoka mokama tik už kaulų, kraujagyslių, nervų, minkštųjų audinių sužalojimus taikant
--

atitinkamus straipsnius, bei už galūnės ar jos dalies funkcijos netekimą, kuris nustatomas praėjus nuo draudiminio įvykio datos ne mažiau kaip 9 ir ne daugiau kaip 18 mėnesių.

8. Kai pakenkimas sveikatai (kūno sužalojimas), dėl kurio buvo visiškai ar dalinai netekta funkcijų, neįrašytas į lentelę, dėl draudimo išmokos mokėjimo ir pakenkimo padarinių vertinimo procento dydžio sprendžia Draudiko gydytojas ekspertas.

3.1	Rankos netekimas aukščiau alkūnės sąnario	75 %
3.2	Rankos netekimas aukščiau riešo sąnario	65 %
3.3	Plaštakos netekimas	50 %
3.4	Rankos pirmojo piršto (nykščio) netekimas	20 %
3.5	Rankos nykščio naginio pirštakaulio netekimas	10 %
3.6	Rankos antrojo piršto (smiliaus) visų trijų pirštakaulių netekimas	15 %
3.7	Rankos smiliaus dviejų pirštakaulių netekimas	8 %
3.8	Rankos smiliaus naginio pirštakaulio netekimas	4 %
3.9	Rankos III, IV ar V piršto naginio pirštakaulio netekimas	3 %
3.10	Rankos III, IV ar V piršto dviejų pirštakaulių netekimas	4 %
3.11	Rankos III, IV ar V piršto netekimas	5 %
3.12	Kojos aukščiau kelio sąnario netekimas	70 %
3.13	Kojos aukščiau čiurnos sąnario netekimas	60 %
3.14	Pėdos netekimas	45 %
3.15	Kojos pirmojo piršto (nykščio) netekimas	6 %
3.16	Kojos pirmojo piršto (nykščio) naginio pirštakaulio netekimas	4 %
3.17	Kojos II, III, IV ar V piršto netekimas	4 %
3.18	Kojos II, III, IV ar V piršto vieno ar dviejų pirštakaulių netekimas	3 %

4. REGOS ORGANAI

Bendrosios nuostatos

1. Regėjimo sumažėjimas nustatomas ne anksčiau kaip 3 mėnesiai ir ne vėliau kaip metai nuo traumos dienos.

2. Kai dėl traumos implantuotas dirbtinis lęšiukas ar naudojama koreguojamoji linzė, tai mokėtina draudimo išmoka nustatoma pagal regumą iki implantacijos ar iki lizės įdėjimo.

3. Mokant draudimo išmoką pagal 4.3 str. išskaičiuojama draudimo išmoka, mokėta pagal 4.2 str.

4. Jeigu regos aštrumas sumažėja dėl tinklainės atsokos, ji turi būti pagrįsta šviežios akies traumos požymiais.

5. Dėl traumos sumažėjus abiejų akių regos aštrumui, vertinama kiekviena akis atskirai, gauti procentai sudedami ir dauginami iš koeficiento 1,25.

4.1	Nekiauriniai akies obuolio pažeidimai (akies obuolio sumušimas, trauminė ragenos erozija, ragenos nubrozdinimas)	1 % (bet ne daugiau 150 Lt)	
4.2	Vienos akies kiaurinis sužalojimas (dėl kurio buvo operuota), II arba III laipsnio nudegimas	5 %	
4.3	Regos aštrumas sumažėjimas (be korekcijos) dėl traumos:		
	Regos aštrumas		
	Iki traumos	Po traumos	
	1.0	0.7	1%
		0.6	3%
		0.5	5%
		0.4	10%
		0.3	15%
		0.2	20%
0.1		30%	
< 0.1	40%		

	0.0	45%
0.9	0.6	1%
	0.5	3%
	0.4	5%
	0.3	10%
	0.2	20%
	0.1	30%
	< 0.1	40%
	0.0	45%
0.8	0.5	1%
	0.4	5%
	0.3	10%
	0.2	20%
	0.1	30%
	<0.1	40%
	0.0	45%
0.7	0.5	1%
	0.4	5%
	0.3	10%
	0.2	15%
	0.1	20%
	< 0.1	30%
	0.0	35%
0.6	0.4	1%
	0.3	3%
	0.2	10%
	0.1	15%
	< 0.1	20%
	0.0	25%
0.5	0.3	1%
	0.2	5%
	0.1	10%
	< 0.1	15%
	0.0	20%
0.4	0.2	3%
	0.1	5%
	< 0.1	10%
	0.0	20%
0.3	0.1	3%
	< 0.1	10%
	0.0	20%
0.2	0.1	3%
	< 0.1	5%
	0.0	20%
0.1	<0.1	5%
	0.0	20%
< 0.1	0.0	10%

4.4	Dėl traumos atsiradę padariniai: vienos akies visiška ptozė; ašarų kanalėlių funkcijos ryškus pažeidimas, akomodacijos paralyžius; žymus akipločio sumažėjimas. Pastaba: Traumos padariniai vertinami ne anksčiau kaip 9 mėnesiai nuo traumos dienos.	10 %
-----	---	------

5. KLAUSOS ORGANAI

Bendrosios nuostatos		
1. Draudiminio įvykio padariniai, nustatyti 5.2 ir 5.3 straipsniuose, vertinami ne anksčiau kaip 9 mėnesiai, ir ne vėliau kaip 12 mėnesių nuo draudiminio įvykio.		
2. Jeigu iki traumos klausumas buvo sumažėjęs, draudimo išmoka atitinkamai mažinama.		
3. Mokant draudimo išmoką pagal 5.2 arba 5.3 str. išskaičiuojama draudimo išmoka, mokėta 5.1 str.		
5.1	Trauminis ausies būgnelio plyšimas, jei diagnozė pagrįsta šviežios traumos požymiais. Pastaba: Jeigu ausies būgnelis plyšo lūžtant kaukolės pamatui, tai draudimo išmoka pagal 5.1 str. nemokama	3 %
5.2	Visiškas apkurtimas viena ausimi	15 %
5.3	Visiškas apkurtimas abejomis ausimis	60 %

6. CENTRINĖ NERVŲ SISTEMA

Bendrosios nuostatos		
1. Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną iš 6.1- 6.3 straipsnių.		
2. Jei dėl smegenų traumos buvo atverta kaukolės ertmė (kraniotomija), papildomai mokama 10 % draudimo sumos. Tokiu atveju draudimo išmoka, nustatyta už operaciją dėl kaukolės kaulų lūžio pagal 2.3 str., nebemokama.		
3. Mokant draudimo išmoką dėl centrinės nervų sistemos pažeidimų pagal 6.6 straipsnį, dėl galūnių funkcijos netekimo pagal 3 skyriaus straipsnius nemokama.		
6.1	Galvos smegenų sukrėtimas (sutrenkimas, komocija):	
	a) kai buvo gydoma ambulatoriškai arba stacionare iki 2 dienų (tik vaikams iki 14 metų)	1 %
	b) kai buvo gydoma stacionare ne trumpiau kaip 3 dienas.	3 %
	c) kai buvo gydoma stacionare ne trumpiau kaip 5 dienas.	4 %
	Pastaba: Draudimo išmoka nemokama, jei apdraustajam iki traumos buvo cerebrovaskulinė patologija arba sunkesnė galvos smegenų trauma.	
6.2	Galvos smegenų sumušimas (kontūzija), kai diagnozė pagrįsta kompiuterinės tomografijos ar branduolinio magnetinio rezonanso tyrimu.	10 %
6.3	Galvos smegenų suspaudimas (kompresija), intrakranijinės kraujosruvos, kai diagnozė pagrįsta kompiuterinės tomografijos ar branduolinio magnetinio rezonanso tyrimu gydant stacionare.	15 %
6.4	Nugaros smegenų sužalojimai:	
	a) sukrėtimas (komocija), kai buvo gydoma stacionare ne trumpiau kaip 3 dienas.	3%
	b) sumušimas (kontūzija), kai diagnozė pagrįsta kompiuterinės tomografijos ar branduolinio magnetinio rezonanso tyrimu gydant stacionare.	10 %
	c) suspaudimas (kompresija), kraujo išsiliejimas į nugaros smegenis, kai diagnozė pagrįsta kompiuterinės tomografijos ar branduolinio magnetinio rezonanso tyrimu gydant stacionare.	15 %
	Pastaba: Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 6.4 str. punktą.	
6.5	Dėl nugaros smegenų sužalojimo atlikta operacija Pastabos: 1. Mokant draudimo išmoką pagal šį straipsnį, už operaciją dėl stuburo lūžio nemokama. 2. Kai operacija buvo atlikta dėl tarpslankstelinų diskų išvaržos ir jos pasekmių draudimo išmoka nemokama	10 %

6.6	Centrinė nervų sistemos pažeidimų (traumų, ūminių atsitiktinių apsinuodijimų, mechaninių asfiksijų,) padariniai, esantys nuo traumos dienos praėjus ne mažiau kaip 9 mėnesiams:	
	a) asteninė būseną (cerebrastenija, astenovegetacinis potrauminis sindromas ir pan.) – tik vaikams iki 16 metų.	3%
	b) trauminės (toksinės) kilmės arachnoiditas, arachnoencefalitas arba encefalopatija (encefalopatija – tik asmenims iki 40 metų)	10%
	c) trauminė epilepsija – reti priepuoliai (1 – 3 kartus per metus)	5%
	d) trauminė epilepsija – dažni priepuoliai (4 ir daugiau kartų per metus)	10%
	e) trauminė hidrocefalija, vienos galūnės parėzė (monoparėzė), likęs svetimkūnis smegenyse, asmenims iki 40 metų potrauminis parkinsonizmas	15 %
	f) dviejų ir daugiau galūnių parėzė (hemiparėzė, paraparėzė)	30 %
	g) vienos galūnės paralyžius (monoplegija)	40 %
	h) vienos kūno pusės paralyžius (hemiplegija), dviejų galūnių paralyžius (paraplegija)	55 %
	i) silpnaprotystė (demencija), paraplegija su ryškiu dubens organų funkcijos sutrikimu	70 %
	j) viršutinių ir apatinių galūnių paralyžius (tetraplegija), dekortikacija (bežievės smegenys)	100 %
	Pastaba: Dėl vienos traumos taikomas tik vienas 6.6 str. punktas. Draudimo išmoka mokama papildomai prie sumų, mokėtų pagal 6.1 , 6.2, 6.3, 6.4 ir 6.5 straipsnius.	

7. GALVINIAI IR PERIFERINIAI NERVAI

Bendrosios nuostatos		
1. Jeigu draudimo išmoka mokama dėl kaukolės pamato lūžio (2.2 str), 7.1 straipsnis netaikomas.		
2. Jeigu draudimo išmoka mokama dėl klausos ar regos organų funkcijos sutrikimų, 7.1 straipsnis taip pat netaikomas.		
3. Dėl plaštakos, pėdos nervų sužalojimo žr.8 skyrių.		
7.1	Galvos smegenų nervų periferinis sužalojimas, dėl kurio buvo atlikta rekonstrukcinė operacija arba, praėjus nuo traumos dienos 9 mėnesiams, yra išlikusi neuropatijos klinika:	
	a) vienpusis,	5 %
	b) dvipusis.	10 %
	Pastaba: Draudimo išmoka dėl galvinių nervų sužalojimo mokama vieną kartą nepriklausomai nuo pažeistų nervų skaičiaus vienoje pusėje.	
7.2	Periferinių nervų vientisumo pažeidimas, dėl kurio buvo atlikta rekonstrukcinė operacija arba, praėjus nuo traumos dienos 9 mėnesiams, yra išlikusi neuropatijos klinika: :	
	a) dilbio, riešo, blauzdos, čiurnos srityje,	5%
	b) žasto, alkūnės, šlaunies, kelio srityje,	10%
	c) rezginio srityje.	20%
	Pastaba: Jeigu vienoje galūnėje sužalota keletas nervų, draudimo išmoka mokama tik dėl vieno nervo sužalojimo.	

8.MINKŠTIEJI AUDINIAI

Bendrosios nuostatos		
1. Jei vieno draudiminio įvykio metu vienoje galūnėje pažeista keletas raumenų ir (arba) sausgyslių, draudimo išmoka mokama kaip už vieną sužalojimą.		
2. Dėl to paties sąnario minkštųjų audinių sužalojimo draudimo išmoka mokama vieną kartą (dėl pakartotinių traumų draudimo išmoka nemokama).		
3. Kai mokama draudimo išmoka dėl kaulo lūžimo ir/ar išnirimo, dėl tos pačios srities raiščių ir/ar sausgyslių sužalojimo (traumos) draudimo išmoka nemokama.		
4. Draudimo išmoka dėl veido srities sumušimų, nubrozdinimų, įbrėžimų ir panašių odos vientisumo pažeidimų nemokama.		
5. Draudimo išmoka dėl randų, susidariusių po atvirų lūžių, operacijų ar amputacijų nemokama.		
8.1	Veido, priekinio ir šoninio kaklo paviršiaus, požandikaulinės srities minkštųjų audinių pažeidimas (dėl mechaninio, cheminio, terminio ar kitokio ūminio prievartinio poveikio, dėl kurio, pasibaigus gijimo laikotarpiui, susidarė:	
	a) ilgesnis, kaip 1 cm linijinis randas vaikams iki 14 metų.	1%
	b) ilgesnis, kaip 2 cm linijinis randas arba 1 cm ² ploto randas.	2%
	c) 3 cm arba ilgesnis linijinis; arba didesnis kaip 2 cm ² ploto randas	3%
	d) 5 cm arba ilgesnis linijinis; arba didesnis kaip 3 cm ² ploto randas	4%
	e) 5 cm ² arba didesnė dėmė	5%
	f) ilgesnis kaip 8 cm linijinis arba didesnis kaip 5 cm ² ploto randas	8%
	g) pusės veido subjaurojimas, pakeitęs jo natūralią išvaizdą – pasibaigus gijimo laikotarpiui liko neįprastos veidui spalvos masyvos kontrastingos dėmės arba randai, bjaurojantys išvaizdą	15%
	h) viso veido subjaurojimas, pakeitęs jo natūralią išvaizdą - pasibaigus gijimo laikotarpiui liko veido deformacija ar subjaurojimas neįprastos veidui spalvos masyviomis kontrastingomis dėmėmis arba randais, bjaurojančiais išvaizdą	30%
	Pastabos: 1. Randai 8.1 str. a) ir b) punktus vertinami praėjus ne mažiau kaip 1 mėnesiui nuo traumos datos. 2. Randai ir dėmės pagal 8.1 c),d),e) ir f) str. vertinami praėjus ne mažiau kaip 3 mėnesiams nuo traumos datos. 3. Randai ir dėmės pagal 8.1 g) ir h) str. vertinami praėjus ne mažiau kaip 6 mėnesiams nuo traumos datos. 4. Veido subjaurojimą, dėl kurio numatyta draudimo išmoka pagal 8.1 g) ir h) str. turi įvertinti UAB “Bonum Publicum” gydytojas ekspertas.	
8.2	Galvos plaukuotosios dalies minkštųjų audinių pažeidimas (dėl mechaninio, cheminio, terminio ar kitokio ūminio prievartinio poveikio), dėl kurio, pasibaigus gijimo procesui, susidarė:	
	a) 5 cm ar ilgesnis linijinis randas	1 %
	b) 10 cm ar ilgesnis linijinis randas	2 %
	b) didesni kaip 0,5% kūno ploto randas; dalinis skalpavimas	6%
	c) skalpavimas	15%
	Pastaba: Randai pagal šį straipsnį vertinami praėjus ne mažiau kaip 3 mėnesiams nuo traumos datos	
8.3	Liemens, galūnių minkštųjų audinių pažeidimas (dėl mechaninio, cheminio, terminio ar kitokio ūminio prievartinio poveikio), dėl kurio, pasibaigus gijimo procesui, susidarė:	
	a) randai nuo 5 cm ² iki 0,5% kūno paviršiaus ploto	1%
	b) randai nuo 0,5 iki 1% kūno paviršiaus ploto	3%
	c) didesni kaip 1% kūno paviršiaus ploto randai	5%
	d) didesni kaip 5% kūno paviršiaus ploto randai	10%
	e) didesni kaip 10% kūno paviršiaus ploto randai	15%

	f) didesni kaip 20% kūno paviršiaus ploto randai	20%
	Pastabos: 1. Kūno paviršiaus ploto 1 procentas yra lygus Apdraustojo plaštakos delninio paviršiaus (delno ir II – V pirštų) plotui. Šis plotas apskaičiuojamas kvadratiniais centimetrais: plaštakos ilgi, matuojamą nuo riešo distalinės raukšlės iki III piršto galinio pirštakaulio viršūnės, dauginant iš plaštakos pločio, matuojamo II-V delnakaulių galvučių linijoje (neatsižvelgiant į I pirštą). 2. Randai pagal šį straipsnį vertinami praėjus ne mažiau kaip 3 mėnesiams nuo traumos datos	
8.4	Ausies kaušelio dalies netekimas:	
	a) didesnės kaip $\frac{1}{3}$ dalies ausies kaušelio netekimas	5%
	b) didesnės kaip $\frac{1}{2}$ dalies ar viso ausies kaušelio netekimas	10%
8.5	Trauminis raumens, sausgyslės, raiščių plyšimas (išskyrus pėdos ir plaštakos), dėl ko :	
	a) imobilizuota gipso tvarsčiu (įtvaru) ne trumpesniam nei 14 dienų laikotarpiui,	3%
	b) atlikta rekonstrukcinė operacija,	5%
	Pastaba: Dalinio raiščių, sausgyslių, raumenų plyšimo atveju mokama 50% išmokos.	
8.6	Trauminis plaštakos ir pėdos raumens, sausgyslės, raiščio, nervo pažeidimas, dėl ko:	
	a) imobilizuota gipso tvarsčiu (įtvaru) ne trumpesniam nei 3 savaitių laikotarpiui,	2%
	b) atlikta rekonstrukcinė operacija,	4%
	Pastabos: 1. Mokant draudimo išmoką dėl riešo kaulų operacijos pagal 2.26 str. arba dėl plaštakos kaulų operacijos pagal 2.29 str., draudimo išmoka dėl plaštakos raumens, sausgyslės, raiščio ar nervo sužalojimo nemokama. 2. Mokant draudimo išmoką dėl čiurnos kaulų operacijos pagal 2.43 str. arba dėl pėdos kaulų operacijos pagal 2.47 str., draudimo išmoka dėl pėdos raumens, sausgyslės, raiščio ar nervo sužalojimo nemokama. 3. Dalinio raiščių, sausgyslių, raumenų plyšimo atveju mokama 50% išmokos.	
8.7	Achilo sausgyslės plyšimas dėl ko:	
	a) imobilizuota gipso tvarsčiu (įtvaru) ne trumpesniam nei 2 savaitių laikotarpiui	3%
	b) atlikta rekonstrukcinė operacija,	6%
	Pastabos: 1.Dėl Achilo sausgyslės plyšimo draudimo išmoka mokama vieną kartą (dėl pakartotinių traumų draudimo išmoka nemokama). 2. Dalinio plyšimo atveju mokama 50% išmokos.	
8.8	Trauminis alkūnės, peties, kaklo, riešo, kelio, čiurnos raiščių patempimas dėl ko buvo imobilizuota ne trumpiau nei 14 dienų.	1%
8.9	Nudegiminė liga (nudegiminis šokas, nudegiminė intoksikacija, nudegiminė anurija, ūminė nudegiminė toksemija, nudegiminė septikotoksemija), jeigu diagnozė yra pagrįsta stacionare.	10%
8.10	Dėl draudiminio įvykio daryta autotransplantacija (odos, kaulo, raumens, sausgyslės).	5%

9.KRŪTINĖS LAŠTOS ORGANAI

Bendrosios nuostatos

1. Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 9.1 str. punktą, numatantį didžiausią procentą nuo draudimo sumos.
2. Jeigu darytos kelios 9.1 str. a) punkte išvardintos manipuliacijos, tai draudimo išmoka mokama kaip už vieną procedūrą.
3. Draudimo išmoka pagal 9.1 str. mokama vieną kartą, nepriklausomai nuo operacijų ir procedūrų skaičiaus.

9.1	Krūtinės ląstos organų sužalojimas, dėl kurio daryta:	
	a) torakocentezė, drenavimas, perikardiocentezė,	1%
	b) torakoskopija,	5%
	c) torakotomija.	10%

Kvėpavimo organų sistema

Bendrosios nuostatos		
1. Draudimo išmoka dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 9.5 str. punktą.		
2. Mokant draudimo išmoką pagal 9.5 str. d) ar e) punktus, išskaičiuojama draudimo išmoka, mokėta pagal 9.1 ar 9.4 str.		
3. Mokant draudimo išmoką pagal 9.5 str. c) punktą (dėl funkcionuojančios tracheostomos), išskaičiuojama suma, išmokėta pagal 9.3 str.		
4. Draudimo išmoka pagal 9.5 str.d), e) punktus priklauso nuo dusulio, plaučių funkcinių testų ir kraujo rodiklių (gyvybinės plaučių talpos, kraujo įsotinimo deguonimi ir anglies dvideginiu – PaO ₂ , PaCO ₂ , kraujo pH).		
9.2	Ūminė pneumonija, kurią sukelia atsitiktinis ūminis apsinuodijimas kvėpavimo takus dirginančiomis cheminėmis medžiagomis, pneumotoksinais nuodais	3%
9.3	Organų sužalojimas, dėl kurio daryta tracheostomija	5%
9.4	Plaučio sužalojimas, dėl kurio pašalinta:	
	a) 1 – 2 plaučio segmentai	20%
	b) plaučio skiltis arba dalis (iki 1/2) plaučio	30%
	c) daugiau nei 1/2 plaučio arba visas plautis	40%
Pastaba: Mokant draudimo išmoką pagal 9.4 str., draudimo išmoka dėl procedūrų numatytų 9.1 str. nemokama.		
9.5	Kvėpavimo sistemos organų sužalojimas, dėl kurio, nuo draudiminio įvykio datos praėjus 9 mėnesiams, yra šie padariniai:	
	a) balso žymus užkimimas,	15%
	b) balso visiškas netekimas,	35%
	c) funkcionuojanti tracheostoma,	40%
	d) II laipsnio plaučių funkcijos nepakankamumas,	40%
e) III laipsnio plaučių funkcijos nepakankamumas.	60%	

Širdies ir kraujagyslių sistema

Bendrosios nuostatos		
1. Jeigu vienoje galūnėje ar srityje sužalota keletas kraujagyslių, jų sužalojimas vertinamas kaip vienos kraujagyslės sužalojimas.		
2. Draudimo išmoka pagal 9.8 str. priklauso nuo funkcinių testų ir rodiklių pagrindžiančių kraujotakos nepakankamumo laipsnį.		
3. Mokant draudimo išmoką pagal 9.8 str., išskaičiuojama draudimo išmoka, mokėta pagal 9.1 str. ir pagal 9.7 str.		
9.6	Stambių kraujagyslių vientisumo pažeidimas, dėl kurio daryta rekonstrukcinė operacija:	
	a) dilbio, riešo, blauzdos, čiurnos srityje,	5%
	b) kaklo, žasto, alkūnės, šlaunies, kelio srityje,	10%
	c) krūtinės, pilvo ertmės ar retroperitoninio tarpo.	12%
9.7	Širdies, jos dangalų sužalojimai.	10%
9.8	Širdies, jos dangalų ar kraujagyslių sužalojimas, dėl kurio išliko širdies ir kraujagyslių funkcijos nepakankamumas nuo draudiminio įvykio datos praėjus 9 mėnesiams:	
	a) II laipsnio III funkcinės klasės širdies ir kraujagyslių funkcijos nepakankamumas,	40%
	b) III laipsnio IV funkcinės klasės širdies ir kraujagyslių funkcijos nepakankamumas.	60%

10. PILVO ERTMĖS ORGANAI

Bendrosios nuostatos		
1. Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 10.1 str. punktą, numatantį didžiausią procentą nuo draudimo sumos		
2. Jei darytos kelios 10.1 b) išvardintos procedūros, tai draudimo išmoka mokama kaip už vieną procedūrą.		
3. Jeigu draudimo išmoka mokama dėl pilvo organų sužalojimo pagal 10.6 str, pagal 10.1 str. nemokama.		
10.1	Pilvo ertmės organų sužalojimas, dėl kurio daryta:	
	a) laparocentezė,	2%
	b) laparoskopija, diagnostinė laparotomija	5%
	c) laparotomija (kai yra pilvo organų sužalojimas)	10%
Virškinimo sistemos organai		
10.2	Žandikaulio sužalojimas, dėl kurio netekta:	
	a) žandikaulio dalies, ir todėl sutrikęs kramtymas	20%
	b) viso žandikaulio	50%
	Pastaba: Mokant draudimo išmoką pagal šį str., išskaičiuojamos išmokos, mokėtos dėl žandikaulio lūžio ir dantų netekimo (kaulo lūžio vietoje).	
10.3	Liežuvio sužalojimas, dėl kurio:	
	a) netekta liežuvio iki distalinio trečdaliao, bet ne mažesnės kaip ¼ liežuvio dalies,	15%
	b) netekta liežuvio vidurio 1/3 srityje,	40%
	c) netekta proksimalinio liežuvio 1/3 (šaknies) srityje arba viso liežuvio	70%
10.4	Trauminis viso danties vainiko arba viso danties netekimas, kai kartu yra ir minkštųjų audinių sužalojimas:	
	a) 1 danties	2%
	b) 2 - 3 dantų	4%
	c) 4 – 5 dantų	6%
	d) 6 – 9 dantų	9%
	e) 10 ir daugiau dantų	15%
	Pastabos: 1.Vaikams nuo 5 metų amžiaus dėl trauminio pieninių dantų netekimo draudimo išmoka nemokama. 2.Jei netekta dalies danties vainiko, bet ne mažiau nei 1/3 , mokama pusė šiame str. numatytos išmokos. 3.Dėl traumos lūžus ar pažeidus dantų protezus, draudimo išmoka nemokama.	
10.5	Stemplės sužalojimas, sukėlęs stemplės susiaurėjimą, dėl kurio, praėjus nuo draudiminio įvykio datos ne mažiau kaip 9 mėnesiams, liko:	
	a)apsunkintas kieto maisto rijimas	5%
	b)apsunkintas skysto ir (arba) minkšto maisto rijimas	30%
	c)stemplės nepraeinamumas, dėl kurio visam laikui suformuota gastrostoma (skrandžio atvėrimas į išorę per pilvo sieną)	80%
10.6	Trauminis virškinimo sistemos organų sužalojimas, dėl kurio:	
	a) pašalinta tulžies pūslė, atlikta kraštinė kepenų rezekcija,	15%
	b) pašalinta dalis kepenų,	20%
	c) pašalinta blužnis,	20%
	d) pašalinta dalis skrandžio arba dalis žarnyno (išskyrus 12-pirštę žarną); pašalinta dalis kasos; sužaloti ekstrahepatiniai tulžies latakai,	25%
	e) yra 2 iš d punkte minėtų padarinių,	35%
	f) yra 3 iš d punkte minėtų padarinių,	40%
	g) kasos sužalojimas dėl kurio išsivystė trauminis nekrotinis pankreatitas, dėl kurio buvo pakartotinai operuota (daryta relaparatomija)	45%
	h) pašalintas visas skrandis,	50%

	i) pašalintas visas skrandis (dalis skrandžio) su dalimi žarnyno ir kasa (dalis kasos).	80%
	Pastabos: 1. Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 10.6 str. punktą. Jeigu yra keli straipsnyje nustatyti padariniai, mokama pagal tą punktą, kuriame numatyta didesnė draudimo išmoka. 2. Jeigu draudimo išmoka mokama pagal 10.6 str. , tai pagal 10.1 str. nemokama. 3. Jeigu operuojant dėl pilvo ertmės organų traumas nustatyta, kad sužalotas jau pakitęs dėl ligos organas, tai, pašalinus dalį ar visą tą patologiškai pakitusį organą, draudimo išmoka mokama tik pagal 10.1 str., o pagal 10.6 str. nemokama.	
10.7	Priekinės pilvo sienos, diafragmos sužalojimo vietoje arba pooperacinio rando (jeigu buvo operuojama dėl draudiminio įvykio) vietoje susidariusi išvarža	
	a) jei nebuvo operuojama	5%
	b) jei buvo atlikta operacija	10%
	Pastaba: Dėl fizinės įtampos (tarp jos svorių kėlimo) atsiradusios išvaržos (bambos, baltosios linijos, kirkšninė, kirkšnies kapšelinė) nėra draudiminių įvykių padariniai ir draudimo išmokos nemokomos.	
10.8	Virškinimo sistemos organų (išskyrus stemplę) sužalojimo padariniai, esantys praėjus nuo draudiminio įvykio ne mažiau kaip 9 mėnesiams:	
	a) virškinimo sistemos organų (išskyrus stemplę) susiaurėjimas dėl randų,	10%
	b) sąaugiminė liga, dėl kurios buvo operuota,	15%
	c) vidinės arba išorinės fistulės,	20%
	d) stoma (žarnos spindžio atvėrimas į išorę),	30%
	e) išmatų nelaikymas.	50%
	Pastabos: 1. Išmoka pagal šį straipsnį mokama papildomai prie išmokų, mokėtų dėl procedūrų, numatytų 10.1 str., arba dėl virškinimo organų sužalojimo pagal 10.6 str. 2. Kai dėl vieno draudiminio įvykio yra keli 10.8 str. nustatyti padariniai, draudimo išmoka mokama pagal tą punktą, kuriame numatyta didesnė draudimo išmoka.	
10.9	Kasos sužalojimo padariniai, esantys praėjus nuo draudiminio įvykio ne mažiau kaip 9 mėnesiams:	
	a) pankreatogeninis malabsorbcijos sindromas,	5%
	b) išsivystęs nuo insulino priklausomas cukrinis diabetas.	30%
	Pastaba: Draudimo išmoka mokama tik pagal vieną 10.9 str. punktą.	
10.10	Kepenų sužalojimas, dėl kurio, praėjus nuo draudiminio įvykio datos ne mažiau kaip 9 mėnesiams, yra ryškus (II – III laipsnio) kepenų funkcijos nepakankamumas, (jei yra padidėję kraujo ir šlapimo fermentai ir pigmentai: bilirubinas, GGT, GPT, GOT, LDH ar kt.) Pastaba: Mokant draudimo išmoką pagal 10.10 str., išskaičiuojama suma, mokėta pagal 10.6 str b) punktą.	60%

Šlapimo išskyrimo ir lytinė sistema

10.11	Inksto trauminis sužalojimas:	
	a) sumušimas, kurio pasekoje hematurija (kraujas šlapime), parenchimos vientisumo pažeidimas, dėl kurio neoperuota; paranefrinė hematoma.	5%
	b) jei atlikta operacija: inksto tamponavimas, drenavimas, inksto susiuvimas;	10%
	c) pašalinta dalis inksto,	25%
	d) pašalintas visas inkstas.	40%

	Pastaba: Mokant draudimo išmoką pagal 10.11 str., pagal 10.1 str. nemokama.	
10.12	Šlapimtakio vientisumo pažeidimas, pagrįstas stacionare.	5%
10.13	Inksto trauminis ar toksinis pakenkimas (taip pat dėl nudegiminės ligos, pozicinio suspaudimo sindromo), dėl kurio daryta hemodializė.	10%
10.14	Šlapimo sistemos organų sužalojimo, taip pat ūminio apsinuodijimo nefrotoksinėmis medžiagomis padariniai, esantys praėjus nuo draudiminio įvykio ne mažiau kaip 9 mėnesiams:	
	a) šlapimtakio, šlapės nepraeinamumas, funkcionuojanti epicistoma, šlapimo išskyrimo ir lytinių organų fistulės,	20%
	b) II laipsnio inkstų funkcijos nepakankamumas, patvirtintas laboratoriniais tyrimais,	35%
	c) III laipsnio inkstų funkcijos nepakankamumas, patvirtintas laboratoriniais tyrimais, nuolat atliekamos hemodializės arba atlikta inksto transplantacija.	75%
	Pastabos: 1. Dėl vienos traumos mokama tik pagal vieną 10.14 str. punktą. Jeigu yra keli straipsnyje nustatyti padariniai, mokama pagal tą punktą, kuriame nustatyta draudimo išmoka didesnė. 2. Mokant draudimo išmoką pagal 10.14 str. a) punktą išskaičiuojama suma, mokėta pagal 10.1 str. 3. Mokant draudimo išmoką pagal 10.14 str. b) ir c) punktus išskaičiuojama suma, mokėta pagal 10.1, 10.11, 10.12 ir 10.13 str.	
10.15	Lytinės sistemos organų trauminis sužalojimas, dėl kurio moterims:	
	a) pašalinta viena kiaušidė ir (arba) vienas kiaušintakis;	10%
	b) pašalintos abi kiaušidės (arba vienintelė funkcionuojanti), kai įvykio metu apdraustoji buvo iki 50 metų amžiaus,	30%
	c) pašalintos abi kiaušidės (arba vienintelė funkcionuojanti), kai įvykio metu apdraustoji yra 51 metų amžiaus ir vyresnė,	10%
	d) pašalinti abu kiaušintakiai arba/ir gimda, kai įvykio metu apdraustoji yra iki 40 metų amžiaus,	20%
	e) pašalinti abu kiaušintakiai arba/ir gimda, kai įvykio metu apdraustoji yra 40 metų amžiaus ar vyresnė,	10%
	Pastaba: Mokant draudimo sumą pagal 10.15 str., pagal 10.1 str. nemokama.	
10.16	Lytinės sistemos organų trauminis sužalojimas, dėl kurio vyrams:	
	a) pašalinta viena sėklidė	10%
	b) pašalinta dalis (ne mažiau ¼) vyro varpos,	20%
	c) pašalintos abi sėklidės arba/ir visa vyro varpa,	40%

11. KITI DRAUDIMINIŲ ĮVYKIŲ PADARINIAI

Bendrosios nuostatos		
1. Jeigu dėl išvardintų 11.1 str. įvykių yra padarinių, kuriems esant mokamos draudimo išmokos pagal kitus straipsnius, tai mokama tik pagal 11.1 str. arba pagal kitus straipsnius, atsižvelgiant į tai, kuri draudimo išmoka didesnė.		
2. Jeigu pagal 11.1 str. buvo išmokėta draudimo išmoka, o vėliau nustatyta, kad pagal kitą (kitus) straipsnius turi būti išmokėta didesnė draudimo išmoka, tai ją mokant išskaičiuojama suma, mokėta pagal 11.1 str.		
3. Draudimo išmoka dėl infekcinių susirgimų, kurių natūralus perdavimo būdas yra įvairių gyvių įkandimai, įgėlimai (pvz.: erkinio encefalito, Laimo ligos, stabligės, pasiutligės ir kt.), maisto toksikoinfekcijos, botulizmo, o taip pat įvairios kilmės pūlinių, tromboflebitų, venų išsiplėtimų ir panašių susirgimų nemokama.		
11.1	Draudiminiai įvykiai, dėl kurių Apdraustasis buvo stacionare gydytas ne trumpiau kaip 5 dienas kai draudimo išmoka nemokama pagal kitus šios lentelės straipsnius (trauminė asfiksija, ūminis atsitiktinis apsinuodijimas cheminėmis (toksinėmis) medžiagomis, sužalojimas elektros srove ir kt.):	

	a) 5 – 14 dienų,	3%
	b) 15 – 21 dienas	5%
	c) 22 dienas ir daugiau.	10%
	Pastaba: Gydomo stacionare pirma (hospitalizacijos) ir paskutinė (išrašymo) dienos skaičiuojamos kaip viena diena.	
11.2	Gyvūnų įkandimai, jei buvo taikytas pasiutligės gydymas ar imunoprofilaktika, – vaikams iki 16 metų.	3%
11.3	Kūno sumušimas su daugybiniais poodiniais kraujavimo išsiliejimais, apimančiais ne mažiau trijų kūno sričių ir ne trumpesniu kaip 3 savaičių darbingumo netekimu, kai draudimo išmoka nemokama pagal kitus šios lentelės straipsnius.	1%